

Sarpsborg
kommune

GATEKUNST SARPSBORG SENTRUM

Are Buraas

Barneverntjenesten, 2019

Kvalitets- og utviklingsrapport

INNHold

INNLEDNING	4
HENSIKT	4
BAKGRUNN	4
FAKTA OM BARNEVERNTJENESTEN.	5
ORGANISERING	5
MANDAT OG ANSVARSOMRÅDER	6
KOMPETANSE	7
SATSNINGSOMRÅDER	8
HOVEDMÅL FOR BARNEVERNET	8
KVALITETSMÅL FOR BARNEVERNET	9
1 BARN OG FAMILIER SKAL FÅ HJELP SOM VIRKER	9
1.1 MÅL: UNDERSØKELSER OG MELDINGER SKAL GJENNOMFØRES INNEN LOVPÅLAGT FRIST	10
1.2 MÅL: TILTAK SKAL VÆRE TILPASSET BARNETS OG FAMILIENS BEHOV	10
2 BARN OG FAMILIER SKAL MØTE TRYGGE OG SIKRE TJENESTER	11
2.1 MÅL: ALLE BARN OG UNGE I FOSTERHJEM OG PÅ INSTITUSJON SKAL HA TILSYN OG OPPFØLGNING ETTER LOVENS KRAV	11
2.2 MÅL: KONTAKT MED FAMILIE OG NETTVERKS SKAL IVARETAS SÅ LANGT DET ER MULIG	12
2.3 MÅL: TILBAKEFØRING AV BARN/UNGE SKAL VURDERES OG IVERKSETTES NÅR DET ER MULIG	12
2.4 MÅL: ADOPSJON SKAL VURDERES VED LANGVARIGE PLASSERINGER	13
3 BARN OG FAMILIER SKAL BLI INVOLVERT OG HA INNFLYTELSE	13
3.1 MÅL: BARNET/FORESATTE ERFARINGER OG RESSURSER I EGNE NETTVERK SKAL VEKTEGGES	13
4 BARN OG FAMILIER SKAL MØTE TJENESTER SOM ER SAMORDNET OG PREGET AV KONTINUITET	14
4.1 MÅL: BARN/ FAMILIER MED BEHOV FOR SAMMENSATTE TILTAK SKAL MØTE ET KOORDINERT TJENESTETILBUD	14
4.2 MÅL: BARN OG UNGE MED TILTAK FRA BARNEVERNET SKAL HA ET GODT OG TILPASSET OPPLÆRINGSTILBUD	15
5 BARNEVERNETS RESSURSER SKAL UTNYTTES GODT	15
5.1 MÅL: BARNEVERNETS ORGANISERING SKAL AVSPEILE TJENESTEBEHOVET	16
5.2 MÅL: SYSTEMATISK UTØVELSE AV STRATEGISK OG DAGLIG FAGLEDELSE	16
6 BARNEVERNET SKAL SØRGE FOR LIKEVERDIGE TJENESTER	17
6.1 MÅL: BARNEVERNETS TJENESTETILBUD SKAL VÆRE TILPASSET MANGFOLDET I BEFOLKNINGEN	17
INVOLVERING OG MEDVIRKNING	18
SATSNINGSOMRÅDER	19
STATUS 2018	20
KOSTRA	20
BARNEVERNTJENESTEN, SARPSBORG	23
FAMILIERÅD	24
SATSNINGSOMRÅDE	25
NYE HENVENDELSER	26
SATSNINGSOMRÅDE	27
AKUTTPASSERINGER	27

SATSNINGSOMRÅDE	28
HJELPETILTAK I FAMILIEN	29
SATSNINGSOMRÅDE	30
Plassering utenfor familien	30
SATSNINGSOMRÅDE	31
ETTERVERN	32
SATSNINGSOMRÅDE	32
TILSYN	32
SATSNINGSOMRÅDE	33
FELLES BARN – FELLES ANSVAR	33
Tverrfaglig samarbeid	34
SATSNINGSOMRÅDER	35
VEIEN VIDERE	36
REFERERTE DOKUMENTER	36
VEDLEGG	37
Barnevernets arbeid med kommunens verdier	37
Nasjonale funn	38
NØKKELTALL, SARPSBORG BARNEVERN	41
Proessen i barnevernsaker	42
MELDING TIL BARNEVERNTJENESTEN	43
UNDERSØKELSE	43
HJELPETILTAK	44
OMSORGSTILTAK	44
INSTITUSJONSPlassering	44
FOSTERHJEM	45
TILSYN	46
ETTERVERN	46
CULTURAGRAM	47

Innledning

Hensikt

Kommunens øverste politiske og administrative ledelse har det overordnede ansvar for at barneverntjenesten forvaltes i tråd med gjeldende regelverk og at tjenestene er forsvarlige. Barnevernleder er tjenestens øverste myndighet i barnevernsfaglige spørsmål.

Årlig tilstand-/kvalitetsrapport om barnevernet vil bidra til å sikre rutinemessig informasjon til kommunens administrative og politiske ledelse, samt til brukere og befolkning generelt. Departementet vil vurdere å innføre et krav om årlig rapportering, jfr. §§ 25-1 og 25-2 i ny kommunelov om internkontroll.

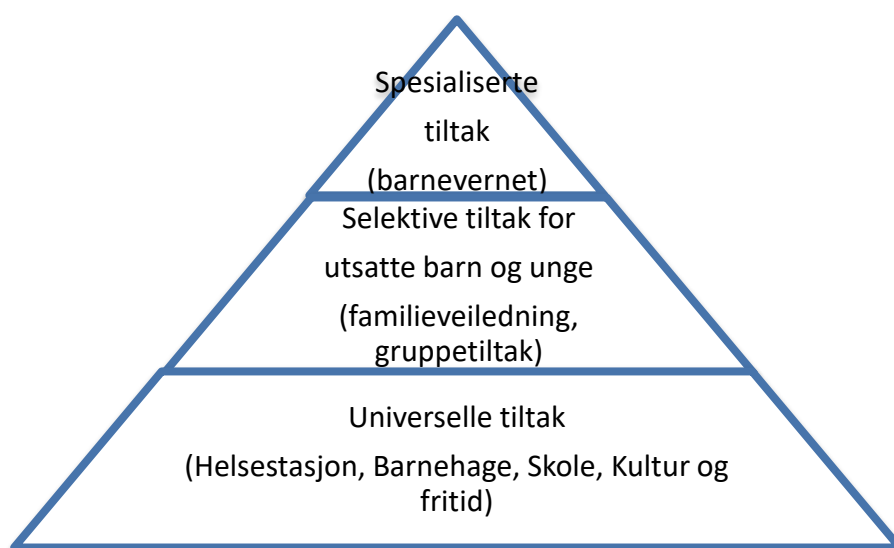
Kvalitets- og utviklingsrapporten for 2019, har med seg data fra 2018 og fremtidige utviklingsmål for barneverntjenesten.

Bakgrunn

Barneverntjenesten leverer tjenester til barn og unge i alderen 0-18/23 år og deres familier som oppholder seg / er bosatt i kommunen og som av ulike grunner er i særlig behov for hjelp. Hovedarbeidsområdet for barneverntjenesten er å tilrettelegge for, å gi enkeltfamilier og det enkelte barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Barneverntjenesten skal bidra til at barn gis forsvarlig omsorg og beskyttelse til rett tid med den hensikt å forebygge skadelig utvikling.

Tjenestene skal leveres i tråd med lover og forskrifter som regulerer kvaliteten innenfor barnevernets fagområder som undersøkelser, hjelpetiltak, omsorgstiltak og ettervern.

Kommunen har ansvar for universelle og selektive tiltak for utsatte barn og unge. Barnevernet har ansvar for spesifikke individuelle tiltak og skal i samarbeid med andre instanser, medvirke til planlegging av generelle tiltak for å trygge barn og unges oppvekst, tverrfaglig forebyggende skal gis stor oppmerksomhet.

Barnevernet skal ha særlig fokus på å overholde lovens frister og krav, og har et særlig stort

ansvar for å sikre at barnets og foreldrenes rettsikkerhet blir ivaretatt i alle deler av saksbehandlingen. Barn/unge og deres foresatte skal medvirke og gis anledning til å uttale seg.

Barnevernet skal ha et særlig fokus på utviklingen av eget personale for å sikre kvaliteten i saksbehandlingen, og har ansvar for å videreutvikle et nært og positivt samarbeid med de andre enhetene som har tiltak og gir tjenester til barn/unge i kommunen. Samordning og tverrfaglig samarbeid har høyt fokus både i dagens arbeid og i utviklingsarbeid i kommunen

Tilstandsrapport/kvalitetsrapport for 2019 gir et innblikk på barnevernets hverdag, utfordringer og fremtidige satsningsområder.

Fakta om barneverntjenesten.

Organisering

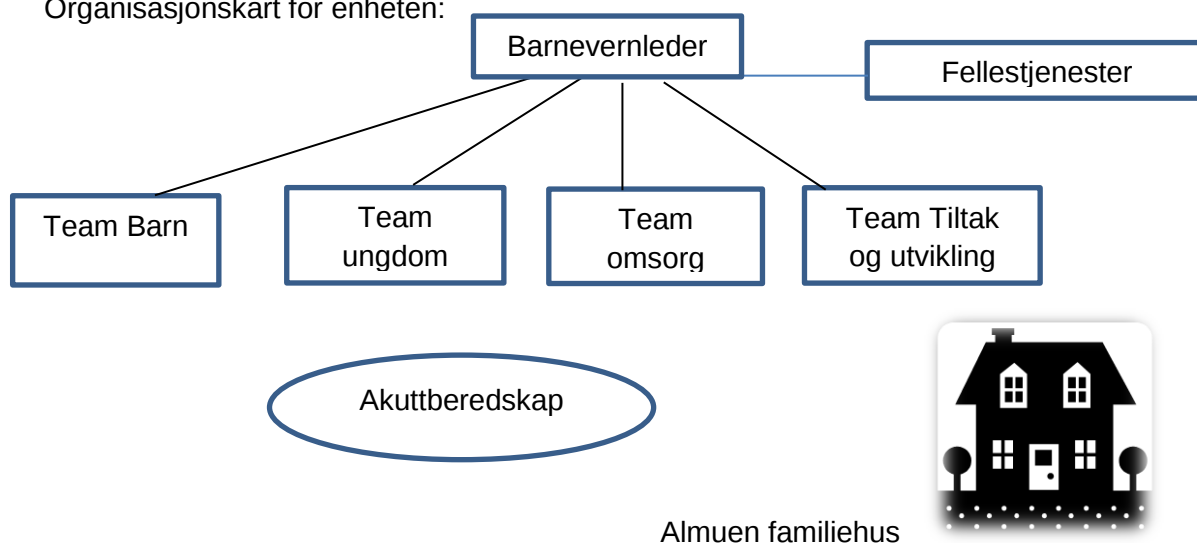
Barneverntjenesten er organisert som en egen virksomhet under kommuneområde helse og velferd. Virksomhetsleder/barnevernsleder er tillagt administrativt, faglig- og personal ansvar og rapporterer til direktør helse og velferd og har ansvar for å tilpasse drift i henhold til tildelt ramme.

Barnevernet har 65,5 årsverk og 67 ansatte og er organisert i 5 team, hvor tre team jobber med saksbehandling etter Lov om Barneverntjenester. Ett team jobber med administrative oppgaver og ett team jobber med utviklingstiltak til foreldre og barn.

Hvert team ledes av en teamleder. Teamleder har personalansvar og er delegert fagansvar og myndighet etter barnevernloven for teamets oppgaver. Teamleder rapporterer til barnevernleder, er rådgivende til barnevernsleders beslutning og inngår i barnevernleders ledelsesteam.

Barnevernet jobber til enhver tid med ca. 750 barn/unge og med deres foresatte. Pr mars 2019 er det totalt 793 barn/unge registrert.

Organisasjonskart for enheten:

Barnevernets akuttvakt jobber etter ordinær kontortid og er tilgjengelig for henvendelser som ikke kan avvantes. Det er 8 ansatte som arbeider i turnus i tillegg til ordinær arbeid.

Mandat og ansvarsområder

Kommunens generelle ansvar og barnevernets spesifikke ansvar er beskrevet i barnevernloven

Barnevernsloven § 2-1. Kommunens oppgaver.

Kommunen er ansvarlig for å utføre de oppgaver etter loven som ikke er lagt til et statlig organ. Kommunen skal ha internkontroll for å sikre at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller kravet til internkontroll. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om internkontroll.

Kommunestyret kan beslutte at oppgaver som følger av denne loven skal legges til et folkevalgt organ. Dette organet, som ikke kan være kommunestyret, skal ved behandling av klientsaker ha 5 medlemmer.

I hver kommune skal det være en administrasjon med en leder som har ansvar for oppgaver etter denne loven.

Administrasjonen skal utføre det daglige løpende arbeid, herunder

- a) gi råd og veiledning,*
- b) treffe vedtak i henhold til loven, eventuelt innstille til vedtak, jf. tredje ledd,*
- c) forberede saker for behandling i fylkesnemnda,*
- d) iverksette og følge opp tiltak.*

De organer som utfører oppgaver på vegne av kommunen, jf. tredje og fjerde ledd, utgjør kommunens barneverntjeneste.

Kommunen har ansvaret for nødvendig opplæring av barneverntjenestens personell. Personalet er forpliktet til å delta i opplæring som blir bestemt, og som anses nødvendig for å holde deres kvalifikasjoner ved like. Kongen kan gi forskrifter om opplæring.

§ 3-1: Barneverntjenestens forebyggende virksomhet

Kommunen skal følge nøye med i de forhold barn lever under, og har ansvar for å finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer

Barneverntjenesten har spesielt ansvar for å søke avdekket omsorgssvikt, adferds-, sosiale og emosjonelle problemer så tidlig at varige problemer kan unngås, og sette inn tiltak i forhold til dette.

Barnevernleder er i følge barnevernloven kommunens øverste leder på fagområdet og er delegert ansvar direkte fra bystyret for å sikre at den kommunale barneverntjenesten utfører oppgaver i tråd med bestemmelsene i barnevernloven. Barnevernleder er administrativt, faglig og økonomisk ansvarlig for barneverntjenesten.

Barnevernet har et eget mottaksteam som tar imot nye henvendelser/meldinger, avklarer

meldingen og videreformidler til aktuell team. Teamet er organisert slik at en fra team barn og en fra team ungdom arbeider sammen i turnus, totalt er det 3 personer fra hvert av de to teamene som fordeler arbeidet.

Kompetanse

Barneverntjenestens ansatte har generelt en bred og god kompetanse på flere områder innenfor fagfeltet. Enkelte har særskilt/ spesiell kompetanse som de har tilegnet seg gjennom etter-/ videreutdanninger og kurs/ seminarer. Det er et krav om høgskolekompetanse fortrinnsvis med relevant videreutdanning til alle sosialfaglige stillinger.

Kompetanse omfatter de ansattes kunnskaper, ferdigheter, evner og holdninger. Det er vesentlig for ansatte i barneverntjenesten at de har:

- tro på at det finnes ressurser (alle har noen)
- tillit til familie og nettverk
- tro på at familie og nettverk mestrer selv å gi svar på spørsmålene
- tore slippe kontroll – fra ekspert til fasilitator
- tro på prosessen og metoden som velges

Barnevernsreformen gir kommunene større ansvar for tilbudet til barn og unge i barnevernet. Barne- og likestillingsdepartementet har i den forbindelse lagt en kompetansestrategi for perioden 2018-2024. Strategien har tre hovedmål. Den skal øke kompetansen innenfor utrednings- og tiltaksarbeid, hjelpen barn mottar skal i større grad være tilpasset det enkelte barn og barnevernet skal i samarbeid med andre tjenester og familiestøttene tiltak forebygge flytting på institusjon/ fosterhjem. I barnevernsreformen ligger tilbud om kurs/ videreutdanninger til kommunene fra 2018.

Med utgangspunkt i «Gjennomgang av barneverntjenesten i Sarpsborg kommune»(rapport fra Telemarksforskning) vil barnevernet ha som hovedmål for 2019 å implementere familieråd som metode og bruk av familieråd i alle deler av en barnevernssak. Virksomheten vil starte arbeidet med å reflektere over og analysere egen praksis, og å gå inn i de funnene og løsningsalternativene som foreligger som svar på de utfordringer barneverntjenesten i Sarpsborg kommune har..

Lederteamet vil ha særlig fokus på å utvikle teamet, ha oppmerksomhet på prosesser og kommunikasjon i teamet og vurdere ekstern veiledning.

Barneverntjenesten har utarbeidet kompetanseplan som har som formål å sikre at den enkelte ansatte til enhver tid innehar nødvendig kompetanse til å løse oppgavene som er lagt til stillingen, på en forsvarlig og effektiv måte. Barnevernet ser betydningen av å tilføre samme kompetanse til alle ansatte. Fokus på enkelttemaer og metodiske tilnærminger sikres via felles interne fagmøter. Økt kunnskap på traumer, traumeforståelse, i et omsorgs- og utviklingsperspektiv vil gis oppmerksomhet. I tråd med statlige føringer vil bruk av Familieråd som metode, for å mobilisere barnets nettverk, gjennomføres i alle deler av saksbehandlingen

2019 vil være preget av «barnevernsreformen» og «barnevernsløftet», jmf prop 73L (2016-2017). Det vil være viktig og nødvendig for Sarpsborg Kommune å se utover barneverntjenesten og mot andre virksomheter som arbeider med foreldre og barn. Barneverntjenesten vil være en pådriver i denne prosessen. «Bedre tverrfaglig innsats», BTI-modellen er presentert som samhandlingsmodell og også hjelpemiddel for å ta strategiske

beslutninger og systematisere arbeidet barn, unge og foreldre i kommunen.

Satsningsområder

- Utveksle erfaringer med andre barneverntjenester
- Videreutvikle og ta i bruk ulike kartleggingsverktøy i undersøkelser
- Implementere familieråd i alle deler av saksbehandlingen
- Tilføre økte kompetanse bl.a. på samspill, tilknytning, prosessarbeid, fosterhjemsarbeid, seksualitet og ungdom
- Opprettholde økt satsning og tilføre tilstrekkelig kompetanse på tverrfaglig samhandling
- Videreutvikle og dele kompetanse intern og i kommunen for øvrig
- Internkontroll og forsvarlige tjenester gis kontinuerlig oppmerksomhet

Øvrig kompetanseutvikling skjer i tråd med nasjonal satsning fra BufDir hvor arbeidsgiver gis tilskudd slik at ansatte kan gjennomføre videreutdanning innen tjenestetøtteprogram, barnevern jus, relasjonskompetanse og samarbeid med barn og familier. Videreutdanning innen barnevernledelse, barnevernsfaglig veiledning, barnevern i et minoritetsperspektiv og tidlig innsats for barn og unge i risiko videreføres.

Det er en klar forventning om at «Barnevernet må arbeide forebyggende og kunnskapsbasert.»

Hovedmål for barnevernet

Barnevernet har gjennom flere år hatt fokus på at barnevernet skal gi hjelp som virker og som bidrar til varige og positive endringer i barnets liv.

Formålet i barnevernloven er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid (§1-1). Barnevernloven § 1-4 stiller krav om at tjenestene etter barnevernloven skal være forsvarlige. Kravet om forsvarlighet i § 1-4, gjelder tilsvarende for barneverntjenestens organisering av akuttberedskap ut over ordinær kontortid. Forsvarlighetskravet innebærer at tjenestene må holde tilfredsstillende kvalitet, ytes i tide og i et tilstrekkelig omfang.

Barnevernet har utarbeidet 10 grunnleggende prinsipper for et faglig barnevernsarbeid:

1. Barns rett til kontinuitet og stabilitet er et overordnet mål for barnevernarbeidet
2. Barn har rett til hjelp i familien
3. Barn har rett til å bli behandlet som selvstendige individer
4. Barn og foresatte skal være aktive bidragsytere ved utarbeidelse av tiltaksplan
5. Barn og unge har rett til nødvendig hjelp selv om deres foresatte eller de selv motsetter seg dette
6. Barn og unge har krav på at det blir reagert på deres atferd når de kan være til skade for seg selv eller andre
7. Barn og unge som kommer inn under offentlig omsorg har krav på å få en omsorgssituasjon som er bedre enn den de forlater.
8. Barn og unge har krav på respekt og kontakt med sin egen historie og sin sosiale og kulturelle bakgrunn
9. Barn og unge med tokulturell bakgrunn har krav på respekt for og kontakt med sin

etniske og kulturelle bakgrunn

10. Barn og unge som flyttes fra sine hjem, har krav på at det utarbeides en omsorgsplan og at det arbeides aktivt for en tilbakeføring til hjemmet, såfremt dette ikke er helt utelukket

Å styrke foreldreferdighetene og relasjonen mellom barn og foreldre er sentralt i barnevernets arbeid. Når barnevernet setter i verk et tiltak, skal det legges avgjørende vekt på å gi hjelp som er til barnets beste. Samarbeid med andre, både internt i kommuneorganisasjonen og utenfor, vil være en viktig del av barnevernets arbeid for yte kvalitativt god og virksom bistand.

For å lykkes i dette arbeidet vil barnevernet opprettholde fokus på familie – og nettverksarbeid.

Kvalitetsmål for barnevernet

Barne- og likestillingsdepartementet utarbeidet seks kvalitetsmål for barnevernet i 2012. Sarpsborg har valgt å lage utviklingsmål relatert til disse målene.

- 1. Barn og familier skal få hjelp som virker**
 - Undersøkelser og meldinger skal gjennomføres innen lovpålagt frist
 - Tiltak skal være tilpasset barnets og familiens behov
- 2. Barn og familier skal møte trygge og sikre tjenester**
 - Alle barn og unge i fosterhjem og på institusjon skal ha tilsyn og oppfølging etter lovens krav
 - Kontakt med familie og nettverk skal ivaretas så langt det er mulig
 - Tilbakeføring av barn/unge skal vurderes og iverksettes når det er mulig
 - Adopsjon skal vurderes ved varig plassering
- 3. Barn og familier skal bli involvert og ha innflytelse**
 - Barnets/foresattes erfaringer og ressurser i egne nettverk skal vektlegges
- 4. Barn og unge skal møte tjenester som er samordnet og preget av kontinuitet.**
 - Barn og familier med behov for sammensatte tiltak skal møte et koordinert tjenestetilbud
 - Barn og unge med tiltak fra barnevernet skal ha et godt og tilpasset opplæringstilbud
- 5. Barnevernets ressurser skal utnyttes godt**
 - Barnevernets organisering skal avspeile tjenestebehovet
 - Systematisk utøvelse av strategisk og daglig fagledelse
- 6. Barnevernet skal sørge for likeverdige tjenester**
 - Barnevernets tjenestetilbud skal være tilpasset mangfoldet i befolkningen

1 Barn og familier skal få hjelp som virker

Formålet med all hjelp barnevernet gir, er å gi barn hjelp som virker og som bidrar til varige

og positive endringer i barnets liv. Tilstrekkelig og systematisert kunnskap om barnet, barnets situasjon og familiens ressurser må ligge til grunn for tiltaksvalg. Høy kvalitet forutsetter at de ansatte har oppdatert kunnskap om hva slags tiltak som gir virksom hjelp. Det skal i størst mulig grad tilrettelegges for hjelp i familien, barn/unge og deres foresatte er aktive parter i all kontakt med barneverntjenesten. Ressurser og nettverk skal alltid kartlegges og tas i bruk i den utstrekning det er mulig.

1.1 Mål: Undersøkelser og meldinger skal gjennomføres innen lovpålagt frist

Endringene i barnevernloven innebærer at forsvarlighetskravet er forsterket. Det betyr at tjenestene må holde tilfredsstillende kvalitet, ytes i tide og i et tilstrekkelig omfang. En grundig utredning av barnets situasjon, familiens vansker og ressurser må gjennomføres for å iverksette riktig hjelp. Det skal være en prioritert oppgave for barneverntjenesten å redusere andelen fristbrudd til et minimumsnivå. Undersøkelsesarbeidet skal ha god kvalitet. Virkemidlene vil være organisering av tjenesten, tilstrekkelig bemanning, kompetanse, systematisk bruk av rutiner og faglige verktøy samt strategisk og faglig ledelse

Tiltak:

- Melding avklares innen 1 uke, særskilte medarbeidere gjør dette i samråd med teamleder/barnevernleder
- Undersøkelser gjøres i henhold til frist, og startes umiddelbart etter at melding er avklart
- Meldinger og undersøkelser gjøres i henhold til vedtatte rutiner. Kartleggingsmaler benyttes i arbeidet.

1.2 Mål: Tiltak skal være tilpasset barnets og familiens behov

Barneverntjenesten skal ivareta de mest utsatte med størst behov for bistand. Tjenesten skal avdekke problemer og sette inn tiltak så tidlig at varige problemer kan unngås. For å gi hjelp tilpasset barnas og familiens behov må barnevernet videreføre arbeidet med et variert og sammenhengende repertoar av tiltak til barn og deres familier. Erfaringsbasert kunnskap og evidensbaserte metoder skal brukes bevisst og systematisk.

For å ivareta barnets og familiens behov vil det ofte være nødvendig å utløse tiltak fra flere bidragsytere enn barnevernet. Barnevernets arbeid med nettverksmøter og familieråd, med særlig vekt på familieveiledning, videreføres. Bevisst bruk av familiens og nettverkets egne ressurser vil i mange situasjoner være en god innfallsvinkel for å ivareta barnets og familiens individuelle behov og minste inngreps prinsipp, og skal vurderes benyttet i alle deler av saksbehandlingen.

Tiltak skal gis intensivt og som samtidig innsats på flere arenaer. Hensikten er virksomme tiltak før problemene blir alvorlige. For å lykkes med dette er det vesentlig med et godt tverrfaglig samarbeid, flere lokaltilpassede og selektive tiltak for utsatte barn/unge. Felles barn – felles ansvar skal være toneangivende for samarbeidet i kommunen.

Det er et lovkrav å utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan når hjelpetiltak vedtas. Tiltaksplanen skal tydeliggjøre hva som er barnets særlige behov og hvordan disse behovene skal imøtekommes. Tiltaksplan utarbeides og evalueres i samarbeid med barnet og dets foresatte. En tiltaksplan alene sikrer ikke kvalitet, planen skal evalueres for å vurdere om tiltakene har effekt for barnet og familien.

Ettervern er tiltak for ungdom i aldersgruppen 18-23 år. I god tid før fylte 18 år, skal barneverntjenesten i samarbeid med den unge vurdere om tiltakene skal opprettholdes eller erstattes med andre tiltak.

I følge barnevernloven bør barneverntjenesten også samarbeide med frivillige og/eller ideelle organisasjoner. Frivillig arbeid er et viktig supplement til kommunale tjenester. Dette arbeidet bør gis større oppmerksomhet fremover.

Tiltak:

- Systematisk arbeid med familieråd og nettverk videreføres og innsatsen styrkes med klare målsetninger. Familieråd vurderes brukt i alle deler av saksbehandlingen
- Kartlegge og videreutvikle familiens ressurser
- Utarbeidelse og evaluering av tiltaks- og omsorgsplaner gjøres i samarbeid med barn/foresatte
- Vurdere muligheten for økt samarbeid med frivillige instanser

2 Barn og familier skal møte trygge og sikre tjenester

Ansatte i barnevernet skal møte barn og voksne med omsorg, varme og anerkjennelse. Barna skal ha vern mot vold, overgrep og krenkelser. Særlig viktig er å ivareta stabilitet og i omsorgen når barnevernet har overtatt omsorgen for et barn. Barn skal i minst mulig grad flytte mellom ulike omsorgstiltak, og de skal forholde seg til færrest mulig omsorgspersoner. I tillegg skal barn sikres forutsigbarhet gjennom å vite hva som skal skje på kort og lang sikt.

Fosterbarn har som andre barn behov for stabil, trygg og forutsigbar omsorg. Et solid fosterhjem med utviklingsstøttende og omsorgsfulle fosterforeldre kan være et godt alternativ for barn som ikke kan bo hjemme hos egne foreldre.

Fosterhjemsplassering er imidlertid i utgangspunktet et midlertidig tiltak som skal oppheves dersom barnets foreldre blir i stand til selv å kunne ha omsorgen for det. Det kan etter barnevernloven ikke treffes bindende vedtak om varige omsorgsovertakelser og fosterhjemsplasseringer

Det skal alltid vurderes om barnet kan flytte i fosterhjem i slekt eller nettverk, og dette skal foretrekkes dersom det er til barnets beste. Økt bruk av familieråd og nettverksarbeid kan være et nyttig supplement i arbeidet.

2.1 Mål: Alle barn og unge i fosterhjem og på institusjon skal ha tilsyn og oppfølging etter lovens krav

I forbindelse med omsorgsovertagelse skal det utarbeides en plan for barnets omsorgssituasjon. Omsorgsplanen skal være en plan for barnets framtid når det gjelder hvor barnet skal vokse opp, samt barnets relasjon og kontakt med sin familie. I tillegg skal planen tydeliggjøre om barnet har særlige behov som må følges opp. Omsorgsplanen har et mer langsiktig perspektiv enn tiltaksplaner for hjelpetiltak.

Lovendringer innebærer tydeliggjøring av det kommunale barnevernets løpende og helhetlige ansvar for oppfølgingen av barnet. Kommunen skal føre tilsyn med hvert enkelt

barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet og frem til barnet fyller 18 år. Formålet med tilsynet er å kontrollere at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp. Oppfølging skal være slik at de fanger opp barnets opplevelser ved å bo i det spesifikke fosterhjemmet. Tilsyn for barn bosatt i fosterhjem i Sarpsborg kommune er lagt til kommuneområde oppvekst.

Tiltak:

- Omsorgsplan utarbeides ved vedtak om plassering og oppdateres senest 2 år etter plassering
- Barnet skal sikres oppfølging av barneverntjenesten min 4 ganger årlig. Ved langvarig og stabil plassering kan det avtales at 2 årlige besøk er tilstrekkelig
- Det oppnevnes tilsynsfører av fosterhjems kommunen for barn/unge opp til 18 år som er plassert i beredskapshjem eller fosterhjem

2.2 Mål: Kontakt med familie og nettverks skal ivaretas så langt det er mulig

Barnekonvensjonen artikkel 9 presiserer at barn som blir adskilt fra sine foreldre, har rett til å opprettholde personlig forbindelse og direkte kontakt med begge foreldrene regelmessig, med mindre dette er i strid med barnets beste.

Barnevernets 10 prinsipper(pkt. 8 , 9 s.8) sier følgende:

- Barn og unge har krav på respekt og kontakt med sin egen historie og sin sosiale og kulturelle bakgrunn
- Barn og unge med tokulturell bakgrunn har krav på respekt for og kontakt med sin etniske og kulturelle bakgrunn

Tiltak

- Barnets rett til samvær/kontakt med familie/nettverk skal ivaretas når dette er til barnets beste
- Familieråd kan være et godt alternativ for å sikre barnets kontakt og rett til kjennskap til biologisk opphav
- Kontakt/samvær mellom barn og familie/nettverk vurderes i tilknytning til omsorgsplan eller så ofte som det er nødvendig

2.3 Mål: Tilbakeføring av barn/unge skal vurderes og iverksettes når det er mulig

Fylkesnemnda har etter barnevernloven (§ 4-21) adgang til å oppheve et vedtak om omsorgsovertakelse. Hovedvilkåret er at foreldrene er i en ny situasjon, der barnet kan gis forsvarlig omsorg. Barnevernet har ansvar for å følge opp barnet og foreldrenes utvikling og barnet skal tilbakeføres hvis foreldrene kan gi barnet "forsvarlig omsorg", med mindre barnet "har fått slik tilknytning til mennesker og miljø der det er, at det etter en samlet vurdering kan føre til alvorlige problemer for barnet om det blir flyttet." En slik samlet vurdering må alltid gjøres konkret ut fra hva som vil være til barnets beste, både på kort og lang sikt.

Tiltak:

- Biologisk foreldre skal sikres oppfølging og om mulig gis hjelp til å gjeninnta omsorgsrollen for barnet
- Økt satsing på gjennomføring av mer strukturerte samtaler med biologiske foreldre
- Vurdere bruk av Familieråd ved tilbakeføring

2.4 Mål: Adopsjon skal vurderes ved langvarige plasseringer

Bestemmelsene om fosterbarnsadopsjon følger av barnevernloven § 4-20. Det fremgår her at dersom fylkesnemnda har vedtatt å overta omsorgen for et barn, kan fylkesnemnda også vedta at foreldreansvaret i sin helhet skal fratas foreldrene, og fylkesnemnda kan da også gi samtykke til adopsjon i foreldrenes sted.

Samtykke kan gis dersom det må regnes som sannsynlig at foreldrene varig ikke vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg, eller barnet har fått slik tilknytning til mennesker og miljø der det er, at det kan føre til alvorlige problemer for barnet om det blir flyttet. Adopsjonen kan bare gjennomføres dersom adoptivsøkerne har vært fosterforeldre for barnet en viss tid, og har vist seg skikket til å oppdra det som sitt eget. Når det gjelder hvor lenge fosterforeldrene må ha hatt barnet boende hos seg, er det ikke klare regler for det, men i praksis stilles gjerne krav om minimum 2 år. Det må videre fremstå som sannsynlig at en adopsjon vil være til barnets beste. I tillegg må alle de øvrige vilkår for adopsjon som stilles i adopsjonsloven være til stede. Det må herunder vurderes om fosterforeldrene oppfyller kravene til sivil status, helse, vandel og økonomiske forhold. Det må også vurderes om foreldrenes og barnets rett til å uttale seg om adopsjon er overholdt.

Det følger av adopsjonsloven at dersom fylkesnemnda gir samtykke til adopsjon, utløser det en plikt for Bufetat til å utstede adopsjonsbevilling, uten noen nærmere prøving av om vilkårene er oppfylt.

Når fylkesnemnda gir samtykke til adopsjon, kan fylkesnemnda også bestemme at det skal være besøkskontakt mellom barnet og de opprinnelige foreldrene etter at adopsjonen er gjennomført. Formålet er å gi barnet anledning til å ha en viss kontakt med foreldrene for å få kunnskap om sitt opphav, samtidig som barnet får den stabilitet, sikkerhet og varighet i omsorgssituasjonen som adopsjonen gir. Det kan kun fastsettes en helt begrenset kontakt, og bare dersom adoptivsøkerne samtykker i det.

Tiltak:

- Barnet har en rett til at det aktivt vurderes om plasseringen skal være permanent og ved det åpne for adopsjon

3 Barn og familier skal bli involvert og ha innflytelse

Barn, unge og familier må bli sett og tatt på alvor. De skal ha mulighet til å medvirke og ha innflytelse både i planlegging av tjenestene og i oppfølging av tiltak. Barnevernet skal vise respekt for barn, unge og familiens synspunkter og behov. Dersom det er konflikt mellom barnets og foreldrenes interesser, skal barnevernet ivareta barnets interesser. Barnevernspektivet skal være det grunnleggende for utforming av hjelpen

3.1 Mål: Barnet/foresatte erfaringer og ressurser i egne nettverk skal vektlegges

Brukerundersøkelser i det statlige barnevernet viser at barn og unge som mottar tiltak fra barnevernet ønsker mer medvirkning, kontinuitet og bedre tilgjengelighet til de kommunale saksbehandlerne. De ønsker en tjeneste preget av varme, vennlighet og evne til samarbeid. Videre ønsker de at det skal brukes begreper som de selv er kjent med. Endringer i

barnevernloven har tatt hensyn dette. Barnevernsproffene har uttalt at de ikke ønsker å bli betegnet som brukere/delta i brukerundersøkelser men ønsker aktiv involvering og medbestemmelse.

Det er viktig å sikre medvirkning fra barn og unge i hele prosessen i barnevernet. Barneverntjenesten må inkludere barn og unge systematisk i arbeidet, både i forberedelse til, gjennomføring og evaluering av tiltak. Det må tas i bruk arbeidsformer som fører til at barn og unge blir lyttet til og tatt på alvor. Det er et lovkrav at alle barn og unge med barneverntiltak skal ha tiltaksplan eller omsorgsplan utarbeidet i samarbeid med barna og familiene.

Tiltak:

- Samtale med barn og unge videreføres i alle deler av saksbehandlingen
- Systematisk arbeid med familieråd og nettverk videreføres
- Videreutvikle familiens iboende ressurser
- Utarbeidelse og evaluering av tiltaks- og omsorgsplaner gjøres i samarbeid med barn/foresatte
- Økt oppmerksomhet på foreldres deltagelse i ansvarsgruppemøter

4 Barn og familier skal møte tjenester som er samordnet og preget av kontinuitet

Barnevernet møter barn, unge og deres familier som har behov for sammensatte tjenester. For å oppnå god kvalitet må barnevernet ofte samarbeide med andre tjenester, slik at barn og familier får koordinerte tjenester og helhetlige hjelpetiltak. Det er barnets og familiens behov som skal være grunnlaget for samarbeidet.

4.1 Mål: Barn/ familier med behov for sammensatte tiltak skal møte et koordinert tjenestetilbud

Målet om koordinerte tjenester gjelder fra bekymring, melding og undersøkelse til tiltak tilpasset barnet og familien. Godt forebyggende arbeid handler både om å ha konkrete og tilpassede tiltak mot enkeltbarn/ungdom og risikoutsatte grupper, samtidig som det opprettholdes en bred primærforebyggende innsats på tvers av tjenester og fagområder.

Risikoutsatte barn har behov for at hjelpeapparatet kommer tidlig inn med tilpasset hjelp. Helsestasjon, barnehage og skole møter alle barn og er viktige samarbeidspartnere for å avdekke behov enten det gjelder forebyggende og familiestyrkende innsats i det øvrige tjenesteapparatet i

Barnevernet skal bidra til økt fokus på tverrfaglig samhandling og dele kompetansen slik at barn/unge og deres foresatte kan få hjelp tidlig for å unngå at barn/unge senere vil ha behov for individuelle og spesialiserte tiltak. For å øke kunnskap hos samarbeidsinstanser, foreldre og ulike brukerorganisasjoner deltar barnevernet på ulike møter for å informere om barnevernets ansvar og arbeidsområder og når det vil være aktuelt å ta kontakt med barnevernet, dette er benevnt som Barnas Arena.

Tiltak:

- Utrede alternative metoder for bedre koordinerte forebyggende tjenester
- Barnevernets deltagelse og mulighet til å dele kompetanse tidligere
- Videreføre arbeid relatert til Barnas arena. Høsten 2019 prioriteres barnehager og skoler.
- Arbeide med Individuell Plan (IP) intensiveres

4.2 Mål: Barn og unge med tiltak fra barnevernet skal ha et godt og tilpasset opplæringstilbud

Det å mestre skolen er den enkeltfaktoren som har mest å si for levekår og helse senere i livet, og manglende utdanning er en viktig risikofaktor for utenforskap i voksen alder. Mange barn og unge som har eller har hatt tiltak fra barnevernet har store utfordringer knyttet til skolen. Unge med barnevernstiltak oppnår i snitt færre grunnskolepoeng og har lavere grunnskolekarakterer i norsk, matte og engelsk enn andre jevnaldrende. I overgangen til videregående opplæring velger flertallet yrkesfaglige studieprogram. Unge som mottar eller har mottatt barnevernstiltak fullfører i mindre grad videregående opplæring enn unge uten barnevernstiltak, og de som fullfører bruker ofte lengre tid enn andre ungdommer. Færre enn 40% fullfører mot 80% andre. En av de viktigste forklaringene på det høye frafallet er et svakt faglig utgangspunkt fra grunnskolen. 13,1 prosent av barnevernsbarna oppnår ingen grunnskolepoeng. Sammenlignet med 3,2 prosent for resten av ungdommene.

Undersøkelser viser at unge som har hatt kontakt med barnevernet har vanskeligere overganger til voksenlivet. 6 år etter fullført ungdomsskole er 30% unge med barnevernstiltak som mottar ytelser og som hverken er i jobb eller utdanning, sammenlignet med unge uten barnevernstiltak hvor 10% er i samme situasjon.

Tiltak:

- Felles barn, felles utfordringer og felles mål – legge til rette for et systematisk samarbeide mellom barnevern og skole. Aktivt bruk av utarbeidet veileder [Barnevern/Skoleveileder/Bufdir](#)
- Bidra til at samarbeidet mellom foreldre, elever og skolen fungerer godt når barnet mottar hjelpetiltak
- Etterspørre og avklare barnas skoletilbud ved oppfølgingsmøter i fosterhjem/institusjon ved å ha fokus på: Barnets ressurser, skolemotivasjon, tilstedeværelse og trivsel, barnets faglige og psykososiale utvikling, samarbeidet mellom skole, fosterhjem og eventuelt andre aktuelle instanser.
- Opprettholde samarbeid om skole mellom virksomhet kompetanse og kvalitet oppvekst og barnevern ved omsorgsplasseringer

5 Barnevernets ressurser skal utnyttes godt

Ressursene i barnevernet, herunder ansattes kompetanse og økonomiske rammer, må organiseres slik at de kommer barna og samfunnet til gode. Dette gjør det nødvendig å omstille tiltaksapparatet jevnlig for å tilpasse det til skiftende behov. God utnyttelse av ressursene forutsette at barnevernet rekrutterer og beholder kompetente ansatte og ledere, slik at barna får den hjelpen de trenger.

Tilgjengelighet til barnevernet og saksbehandler har betydning for tjenestekvalitet og

mulighetene for tilpasning til brukernes behov. Barnevernet skal vurdere i hvilken grad brukerne har behov for mer fleksibel "åpningstid". Dette kan innebære endrede arbeidstider for de ansatte. Behov og mulige ordninger må drøftes med tillitsvalgte.

5.1 Mål: Barnevernets organisering skal avspeile tjenestebehovet

Organisering av tjenesten har stor betydning for hvordan oppgavene løses og om ressurser og kompetanse brukes best mulig. Det viktigste ved å sette søkelys på om den eksisterende organiseringen er hensiktsmessig, er å sikre at man har den organiseringen som gir best oppgavefordeling og ressursutnyttelse.

Endringer i barnevernloven og i statens oppgaver på området har ført til at kommunens ansvar er utvidet. Telemarksforskning har sin rapport om barnevernet og Sarpsborg kommune foreslått endringer i organiseringen. Før det tas stilling til om denne organiseringen vil være hensiktsmessig må Sarpsborg kommune ta en beslutning på hvordan det systemiske forebyggende arbeidet skal organiseres og hvilken rolle barnevernet skal ha i dette. Det er vesentlig at intern organisering i barnevernet gjenspeiler det tverrfaglige systemet relatert til forebyggende arbeid.

Barnevernets organisering skal til enhver tid være tilpasset tjenestens behov og slik at barn/unge får rask hjelp i tråd med lovens krav. Dette innebærer at endringer i organiseringen til enhver tid må legges til rette for at lovens oppgaver ivaretas tilfredsstillende.

Tiltak:

- Endret organisering i barnevernet sees i sammenheng med det systemiske forebyggende og helhetlig arbeidet i kommunen

5.2 Mål: Systematisk utøvelse av strategisk og daglig fagledelse

Ledelse i Sarpsborg kommune innebærer å skape gode forutsetninger for at alle medarbeidere kan arbeid systematisk og målrettet. Barnevernleder skal organisere og forvalte et operativt barnevern. Barnevernleder har ansvar for strategisk ledelse og skal påse at kompetanseutvikling, kvalitetsutvikling og forsvarlighet i tjenesten er intakt. Teamlederne skal delta og gi råd i ulike strategiske prosesser og har ansvar for fagledelse i teamet.

Barnevernleder har ansvar for å legge til rette for et miljø preget av utvikling og endring i takt med behov og føringer. Målsettinger og satsningsområder er alltid forankret i ledelsen.

Organisering og forvaltning av barnevern innebærer å sørge for at utredning, beslutning/vedtak, akuttvurdering, tiltaksoppfølging, evaluering og plassering gjøres til barnets beste. Barnevernleder har ansvar for at arbeidet systematiseres og ivaretas av kompetente medarbeidere. Det skal foreligge et godt internkontrollsystem, kompetanseplan, opplæringsplan.

Ledelsen er ansvarlig for å planlegge og gjennomføre kompetanseprosesser både organisasjons- og personalmessig. Organiseringen av barnevernet skal alltid etterfølge et prinsipp om kontinuerlig forbedringsarbeid.

Barnevernleder er ansvarlig for at det arbeides med drifts-, tilpasnings- og utviklingsmål, herunder utvikling av faglig- og verdimessig plattform for barnevernet. Dialog med politikere, media og samarbeidsinstanser er vesentlig for å opprettholde et godt

omdømme.

Teamlederne har ansvar for daglig faglig ledelse som består i:

- støtte og lede de ansattes utøvelse av saksbehandling og tiltak.
- følge opp med saksveiledning og ledelse av teamet.
- støtte den enkelte medarbeider i utøvelsen av arbeidet.

Tiltak:

- Opprettholde gode systemer for internkontroll
- Forsterke kompetanse og holdning om at det finnes ressurser i familie og nettverk
- Gjennomføre kompetanseheving i tråd med revidert kompetanseplan, mars 2019

6 Barnevernet skal sørge for likeverdige tjenester

Barnevernet skal sørge for likeverdige tjenester uavhengig av barnets bosted, sosial tilhørighet, etnisk bakgrunn, språk, livssyn, funksjonsevne eller seksuell orientering. Alle tjenester skal være tilgjengelige og fordelt slik at alle gis samme mulighet til å oppnå et godt resultat.

Sarpsborg kommune har 19,4 % innvandrere, mot 18,8% i 2017. Totalt antall barn registrert i barneverntjenesten, utgjør barn av innvandrerfamilier 25%. Dette er samsvarende med barnepopulasjon totalt i Sarpsborg.

Sarpsborg kommune har høy fattigdom, 18,6% av barna lever i lavinntektsfamilier. Det er flere enslige forsørgere enn par og innvandrerfamilier som tilhører denne gruppen. Å være fattig i Norge handler sjelden om ikke å ha mat på bordet, men om at man ikke får delta i samfunnet på samme måte som andre. Det å falle utenfor på grunn av økonomiske og sosiale ressurser kan være ekstra vanskelig i et samfunn som er preget av forventninger om å lykkes på mange arenaer.

6.1 Mål: Barnevernets tjenestetilbud skal være tilpasset mangfoldet i befolkningen

Barnverntjenesten har lagt til rette for tilgjengelig informasjon om barnevernet på fler språk. Godkjente tolker benyttes i samtaler og Cultura gram* utarbeides i samarbeid med familien. Det er etablert dialogforum mellom barneverntjenesten og grupper av innvandrerforeninger. Barneverntjenesten deltar med informasjon ved forespørsel og har nylig vært invitert til polsk samarbeid i Warszawa.

Barneverntjenesten har en stilling som kulturoversetter/miljøterapeut relatert til Midt Østen.

Barneverntjenesten gir barn/unge fra lavinntektsfamilier mulighet til å delta på ulike kulturelle fritidsaktiviteter via individuelle vedtak.

Tiltak:

- Opprettholde barneverntjenestens rolle i ulike dialogforum
- Videreføre bruk av tolk og utarbeidelse av Cultura gram ved nye henvendelser

*Beskrivelse av cultura gram fremkommer i vedlegg

Involvering og medvirkning

Medvirkning fra barn og unge står sentralt i barnevernet og har stor betydning for de ulike prosessene som gjennomføres, og ses i lys av menneskerettslige rammer, Barnekonvensjon art. 12 og Grunnloven § 104. Bestemmelsen definerer hva som menes med medvirkning, og slår fast at barn skal bli lyttet til og at deres synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet. Medvirkning innebærer ikke at barnet skal bestemme over de beslutninger som skal tas, men de skal gis anledning til å uttale seg før avgjørelser som berører de tas.

Barnekonvensjonen, artikkel 12:

Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det og barnets meninger skal tillegges vekt

Grunnloven § 104.

Barn har krav på respekt for sitt menneskeverd. De har rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv, og deres mening skal tillegges vekt i overensstemmelse med deres alder og utvikling.

Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Barn har rett til vern om sin personlige integritet. Statens myndigheter skal legge forholdene til rette for barnets utvikling, herunder sikre at barnet får den nødvendige økonomiske, sosiale og helsemessige trygghet, fortrinnsvis i egen familie.

Barnevernloven § 1-6 .Barnets rett til medvirkning

Alle barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine synspunkter. Barnet skal bli lyttet til, og barnets synspunkter skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet. Barn som barnevernet har overtatt omsorgen for, kan gis anledning til å ha med seg en person barnet har særlig tillit til. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om medvirkning og om tillitspersonens oppgaver og funksjon.

§ 1-7. Barnevernets plikt til å samarbeide med barn og foreldre

Barnevernet skal utøve sin virksomhet med respekt for og så langt som mulig i samarbeid med barnet og barnets foreldre.

I forvaltningsloven §2 fremkommer det at en part i saken er den « en avgjørelse retter seg mot eller saken ellers direkte gjelder.» Barnevernloven har begrenset barns rettigheter til: Et barn kan opptre som part i en sak og gjøre partsrettigheter gjeldene dersom det har fylt 15 år og forstår hva saken gjelder. Fylkesnemnda kan innvilge et barn under 15 år partsrettigheter i særskilte tilfeller. I sak som gjelder tiltak for barn med atferdsvansker eller tiltak for barn som kan være utsatt for menneskehandel, skal barnet alltid regnes som part. (§6-3,2.ledd)

I følge stortingsmelding nr. 1, Det gode barnevernet, fra Barn og unge, skal «Grunnmuren i barnevernet bør være varme og kjærlighet, at barn skal ha et mest mulig normalt liv og at de skal møtes med vennlighet og samarbeid. Barn skal lyttes til og få innflytelse i saker som angår dem»

Barnevernets forsvarlighetskrav tilsier at barnets mening skal innhentes som en del av beslutningsgrunnlaget og at medvirkningen skal dokumenteres. Gjennomførte brukerundersøkelser på landsbasis bekrefter at barn i barnevernet ikke blir involvert i tilstrekkelig grad. Barneverntjenesten i Sarpsborg har utarbeidet prosedyrer som påpeker viktigheten av at barn blir hørt, og arbeidet som gjøres dokumenteres i undersøkelsen eller i saksfremstillingen.

Dialog med brukergruppe og samarbeidsinstanser er viktig for læring og utviklingen av en god praksis. Barneverntjenesten er med i Mitt Liv, et prosjekt i samarbeid med Forandringsfabrikken og Barnevernsproffene. Proffene bidrar med råd og erfaringer for at tjenestene skal bli bedre. Barneverntjenesten har i tillegg til et aktivt samarbeid med Forandringsfabrikken og vil igjen starte opp en egen lokal Barnevernproff-gruppe.

På interne fagmøter i barneverntjenesten har brukere blitt invitert til å dele sine erfaringer med barnevernsatte. Dette er nyttig og søkes videreført.

«Avgjørelsene blir bedre om vi først lytter godt til hverandre. Voksne og vi er samarbeidspartnere»

«Barnevernet må forstå betydningen av å jobbe med oss. De må være åpne, gode lyttere og forsøke å forstå andre. De må være glade i barn og møte oss med vennlighet, varme og kjærlighet»
(barnevernsproffene)

For å sikre at barn/unge, foresatte og samarbeidspartnere har god faktakunnskap om barnevernet, er det utarbeidet en nettside som revideres i tråd med endringer. Her finnes det informasjon om barnevernets arbeid og hva som kan gjøres når en er bekymret.

Link til nettsiden: [Barneverntjenesten Sarpsborg](#)

Satsningsområder

- Opprettholde satsningen på barns medvirkning i alle deler av saksbehandlingen, dialogen dokumenteres
- Gjennomgå skriftlige notater/referater med barn/unge for å sjekke ut om oppfattelsen er riktig
- Videreføre god dialog med partene og søke etter ressurser hos den enkelte eller i deres nettverk, bistå til å videreutvikle ressursene
- Økt bruk av familieråd
- Opptre med respekt og sikre innsyn til partene
- Sjekke ut med barn/unge, og foresatte hvordan samarbeidet oppleves
- Videreføre dialogen med barnevernsproffene/forandringsfabrikken, re-opstart senest våren 2020

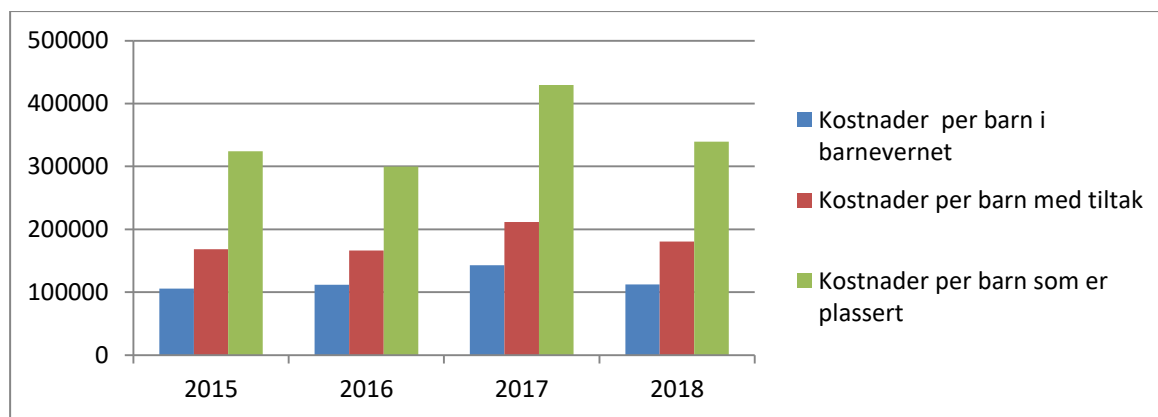

STATUS 2018

KOSTRA

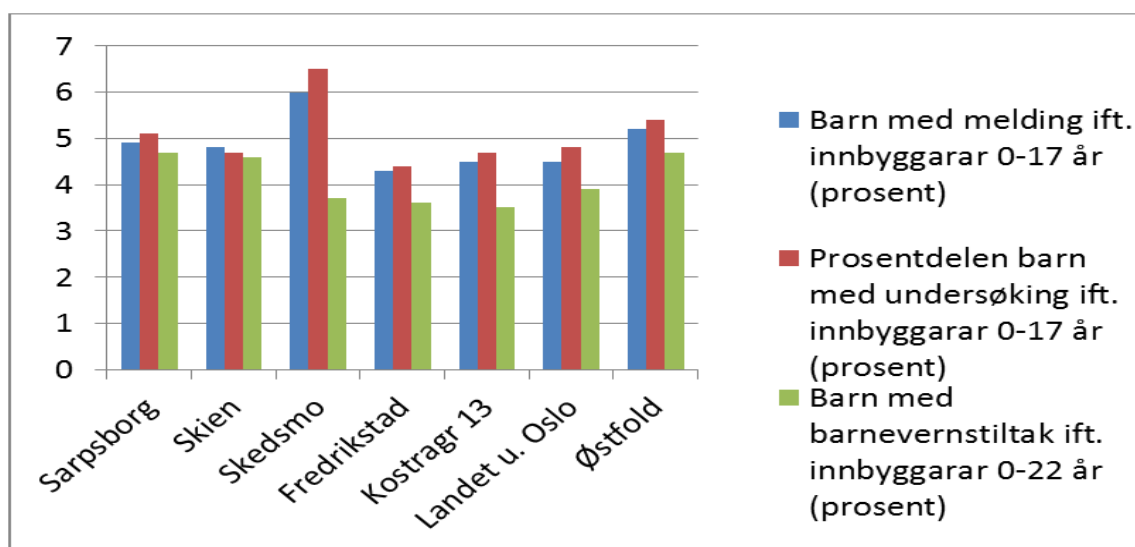
De totale kostnadene for barnevernet er økende. Dette skyldes flere barn/unge med kostnadskrevende tiltak. Totalt brukte Sarpsborg kommune i underkant av kr.121 000 000,- på barnevern i 2018. Regnskap for 2018 viste ett mindreforbuk i forhold til 2017 men større forbruk sammenlignet med tidligere år. Dette skyldes færre institusjonsplasseringer i 2018

Kostnadene i barnevernet er fordelt som følger:

Økningen fra 2016 til 2017 skyldes kostnader relatert til barn som er plassert utenfor hjemmet.

For 2018 viser Kostra antall barn registrert i barnevernet relatert til innbyggertall sammenlignet med utvalgte kommuner (Skien, Skedsmo, Fredrikstad), Kostragruppe 13 og Østfold:

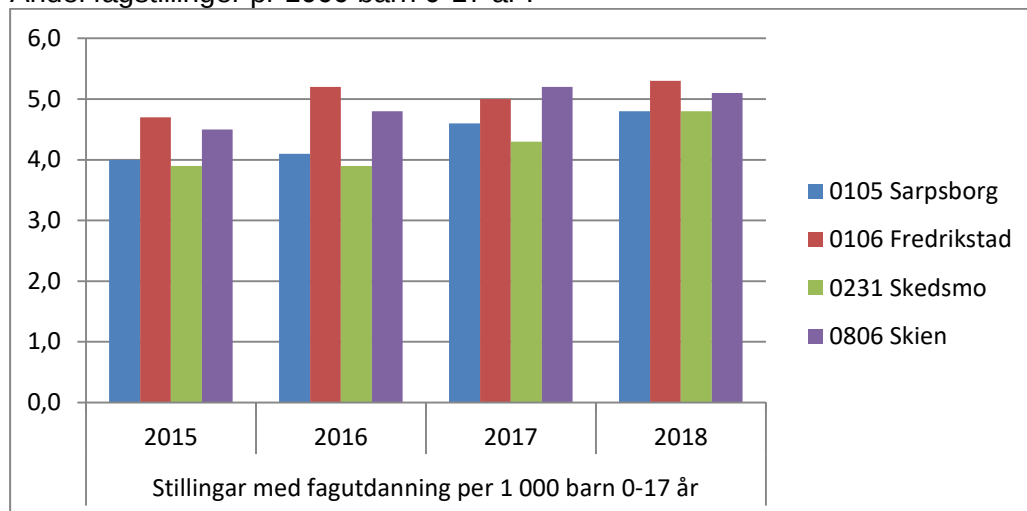

Sarpsborg har en høyere andel meldinger og undersøkelser dersom dette sees opp mot

Østfold og Kostragr 13. Skedsmo har en større andel av meldinger og undersøkelser men færre enn Sarpsborg på barnevernstiltak, målt i innbyggere alderen 0-22 år.

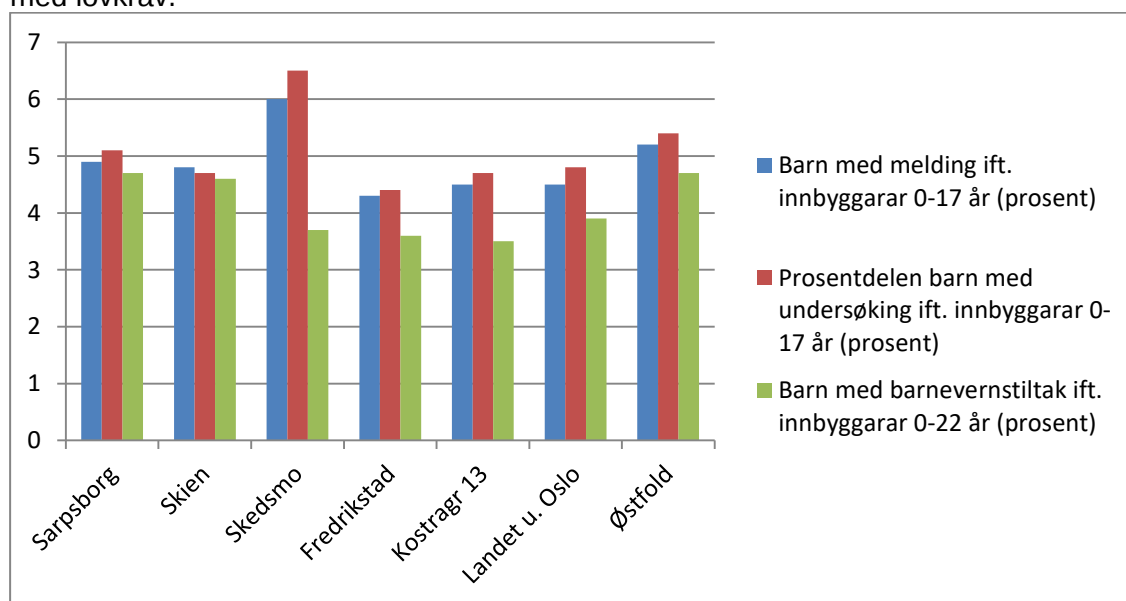
Andel fagstillinger pr 1000 barn 0-17 år :

Til sammenligning hadde Sarpsborg 4,8 årsverk pr 1000 barn 0-17 år mot 5,3 i Fredrikstad og 5,1 i Skien. Skedsmo hadde det samme som Sarpsborg, men har færre barn per innbygger 0-22 år registrert på tiltak

Foreløpige tall fra KOSTRA (pr.15.mars2019) for 2018 viser at Sarpsborg hadde 4,9 % av barn og unge i alderen 0-17 år tiltak fra barnevernet, i 2017 var denne andelen 4,7%. Av barna med tiltak var andelen i fosterhjem eller institusjon omtrent som på landsbasis.

I følge barnevernloven skal undersøkelser gjennomføres fortrinnsvis innen 3 mnd., i særskilte situasjoner kan dette utvides til 6 mnd.. KOSTRA viser at Sarpsborg i mye mindre og mer varierende grad enn sammenlignbare kommuner gjennomfører undersøkelsen i tråd med lovkrav.

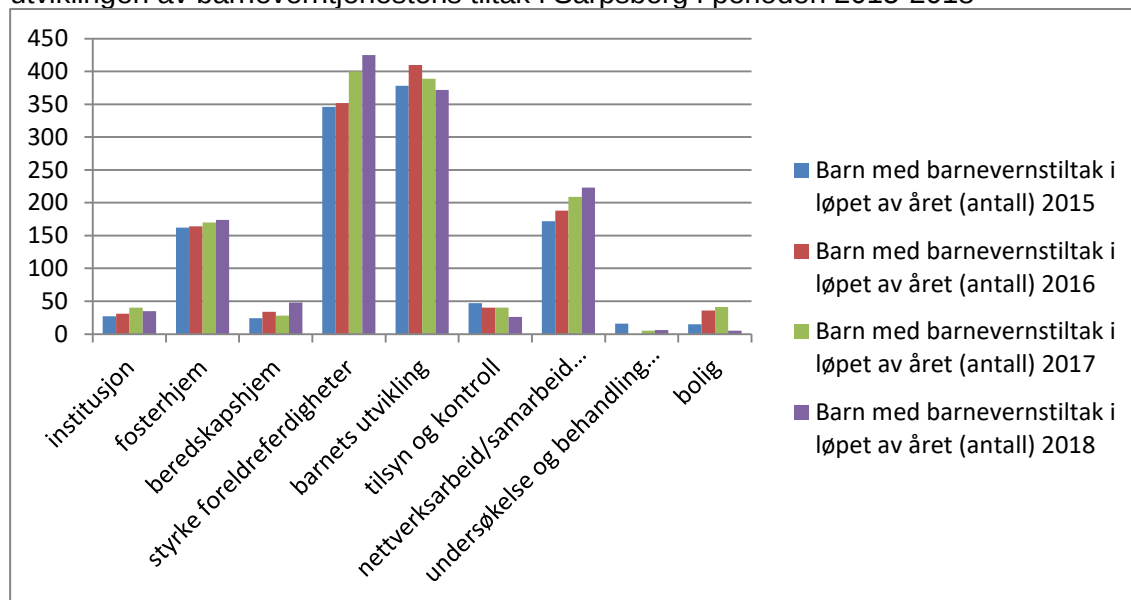
54% av total antall undersøkelser ble gjennomført innen 3 mnd mot 65% i 2017. Fredrikstad

er ganske stabil på 70%, Skedsmo med 96% og Skien 86%.

Tidsbruk for gjennomføring av undersøkelse har sammenheng med antall nye henvendelser som går videre til undersøkelse og må sees i sammenheng med total antall barn/unge registrert opp mot antall fagutdannede.

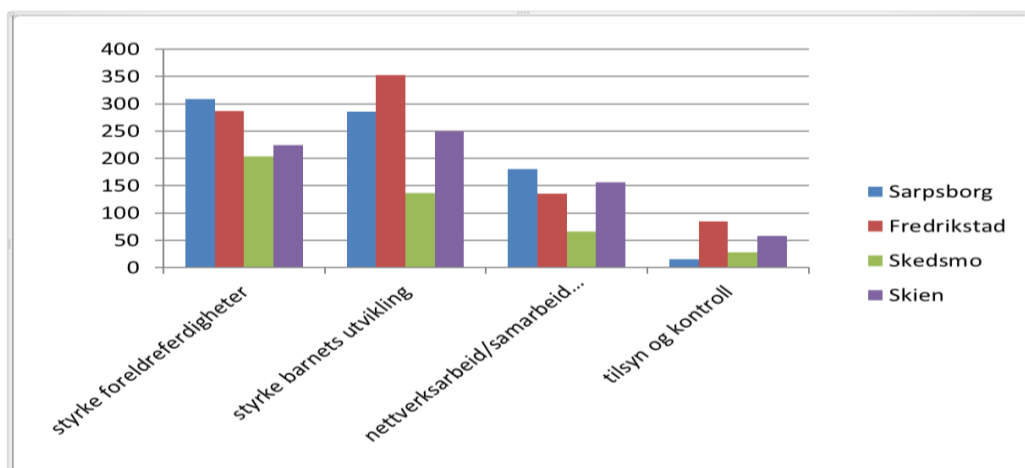
Barneverntjenesten benytter ulike tiltak for å bistå barnet og familien, og figuren under viser utviklingen av barneverntjenestens tiltak i Sarpsborg i perioden 2015-2018

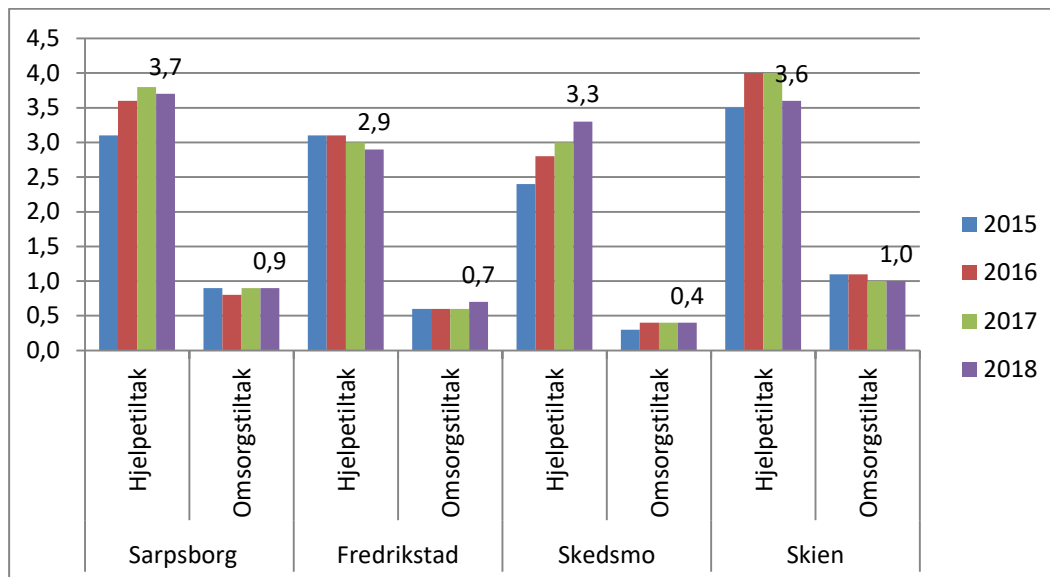
I 2018 har barneverntjenesten hatt økt oppmerksomhet på tiltak for å styrke foreldreferdigheter, nettverkstiltak og samarbeid med andre instanser. Fosterhjem og tiltak for å styrke barnets utvikling har vært noe mer stabilt.

Det som har hatt minst fokus i 2018 er tiltak rettet mot tilsyn og kontroll. Dette innebærer at de aller fleste tiltak er iverksatt i samarbeid med barn/unge og foresatte.

Som figuren under viser har Sarpsborg større oppmerksomhet på tiltak som styrker foreldreferdigheter og nettverksarbeid og mindre oppmerksom på tilsyn og kontroll enn sammenlignbare kommuner. Fredrikstad har flere barn på tiltak for å styrke barnets utvikling som for eksempel barnehage, besøkshjem, støttekontakt m.m. og tiltak relatert til tilsyn og kontroll.

%andel av barnebefolkningen 0-22 år som mottar barnevernstiltak gjennom året:

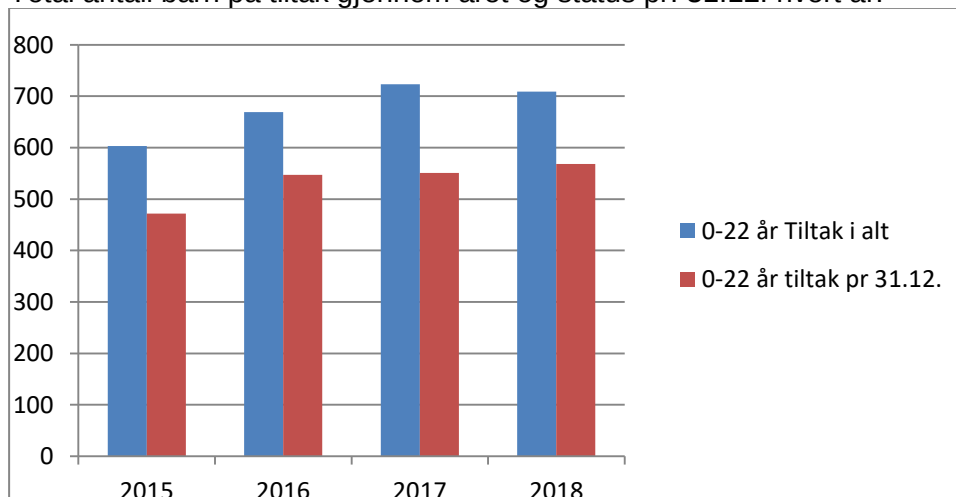

Sarpsborg har høyest %andel i 2018 av barn i barnebefolkningen 0-22 år som mottar hjelpetiltak med 3,7%, Skien har 3,6% og Fredrikstad har lavest verdi med 2,9%. Barn med omsorgstiltak er ganske stabilt for alle fire kommune, Skedsmo har lavest andel og Skien høyest.

Barneverntjenesten, Sarpsborg

Alle som er bekymret for et barns utvikling eller omsorg kan melde fra til barneverntjenesten. Hovedoppgaven til barnevernet er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får rett hjelp til rett tid. Barnevernet er derfor avhengig av at andre som kjenner barnets situasjon melder fra til barnevernet.

Total antall barn på tiltak gjennom året og status pr. 31.12. hvert år:

Totalt antall barn på tiltak er økt noe i 2018. Gjennomgående gjennom året er det flere barn/unge som mottar tiltak. I 2018 ble 19,6% avsluttet mot 21,2% i 2017.

Oversikten frem til høsten 2017 inkluderer også mindreårige flyktninger, fra september 2017 ble botiltakene overført annen virksomhet i kommunen og fremkommer ikke i barnevernets oversikt. Det er noe uklart om KOSTRA rapportering har tatt hensyn til dette under kostrastreng 252(plassering utenfor hjemmet)

Totalt er det 25,6 % barn/unge som er registrert i barnevernet som kommer fra innvandrerfamilier, herav 32,4% i team ungdom, 23,5% i team barn og 19,4% i team omsorg. Dette gjelder familier fra nordiske, europeiske, asiatiske og afrikanske land.

Familieråd

Barneverntjenestens hovedoppgave er å gi barn, unge og familier hjelp og støtte i vanskelige situasjoner. Familieråd er et tilbud hvor barnet og barnets familie og nettverk aktivt involveres i å finne gode løsninger for barnet

Et familieråd er et møte mellom familiens private nettverk og offentlige instanser. Målet med møtet er å komme fram til en plan som skal bedre familiens, og da spesielt barnets, situasjon.

Et familieråd kan brukes i ulike type barnevernssaker og for barn i alle aldersgrupper;

- i vanskelige situasjoner i hverdagen eller når en er bekymret for et barn
- i akutte situasjoner
- når barn trenger en annen omsorg eller ved flytting til fosterhjem
- for å få til en god samværsordning
- når barn skal flytte tilbake eller til en ny omsorgsbasis
- når ungdom skal bli etablert på egenhånd

Barneverntjenesten benyttet familieråd i 12 situasjoner i 2018, 8 av familierådene gav god effekt.

I familieråd er det tanter, onkler, besteforeldre og andre voksne som barnet er knyttet til som engasjerer seg for å hjelpe barnet. Familieråd legger til rette for et konstruktivt samarbeid mellom barn, familie, privat nettverk og barnevern. Barnevernet tar stilling til forslagene fra familien. Et familieråd kan for eksempel føre til at barnet flytter i fosterhjem til en tante, at barnet kan komme på helgebisøk til noen i familien, og/eller at storfamilien støtter familien i å gi omsorg til barnet.

Familien får ansvar for å beskytte barnet og blir enig om hva som skal til for at barnet og familien skal få det bedre.

Følgene bilde viser prinsippene familieråd er bygd på:

Prinsippene i familieråd

Barnevernloven vektlegger i stor grad samarbeid med barn/foreldre og nettverk, og ved plassering utenfor hjemmet skal det fortrinnsvis søkes etter fosterhjem i barnets nettverk. Gjennomføring av familieråd sikrer en god medvirkning og involvering av alle parter.

Koordinator for gjennomføring av familieråd, er en nøytral person som blir formidlet til kommunen av Bufetat. Kostnader for gjennomføring av et familieråd med påfølgende oppfølgingsmøte er estimert til 85000,-. Økt antall gjennomførte familieråd vil medføre mer kostnader enn budsjettert for 2019. På sikt antas det at kostnadene total for barnevernet blir redusert ved at familie og nettverk gis større anledning til å bistå barnet og familien. Det antas at kostnadene og antall omsorgsplasseringer vil bli redusert.

Satsningsområde

- Alle ansatte i barnevernet skal gis opplæring i familieråd
- Familieråd skal vurderes i alle saker
- Dersom familieråd ikke er gjennomført av den enkelte i løpet av 2 år, skal ny opplæring iverksettes
- Det etableres et ressursteam bestående av medarbeidere fra hvert av teamene for å sikre implementering av metoden ved å
 - Bidra til å øke motivasjonen hos ansatte
 - Gjennomføre handlinger/aktiviteter

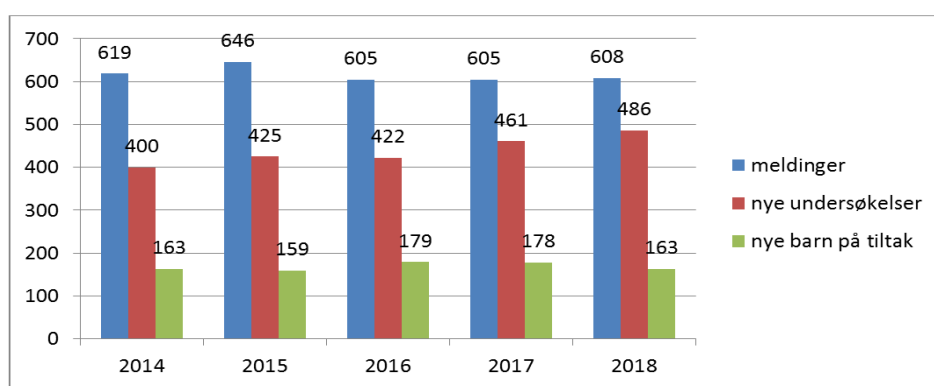

- Måle metodeintegritet og resultater
- Sikre samarbeid med eksterne
- Bidra til problemløsning og vedlikehold
- Være støtte til ledere i beslutningsprosesser

Nye henvendelser

Utviklingen i barnevernet viser at det er øking i antall meldinger som blir undersøkt videre og at antall nye iverksatte tiltak etter endt undersøkelse er noe redusert i 2018, sammenlignet med 2016 og 2017.

Meldinger, undersøkelser og nye barn på tiltak gjennom året:

Færre meldinger henlegges, 83% går videre til undersøkelse. Færre gjennomførte undersøkelser fører til tiltak; 32 % av gjennomførte undersøkelser mottar tiltak. Dette kan skyldes flere faktorer;

- Ved iverksettelse av undersøkelse blir foreldre/familien oppmerksom på å benytte egne ressurser annerledes og undersøkelsen henlegges
- Nettverk og samarbeidsinstanser bistår familien og individuelle tiltak etter barnevernloven er ikke aktuell, undersøkelsen henlegges
- Familien takker nei til frivillige tiltak og det er ikke grunnlag for å iverksette tvangstiltak, undersøkelsen avsluttes uten tiltak

Følgene leverte meldinger til barnevernet i 2018:

	Prosentandel av meldingene totalt
Barnevern/ barnevernvakt	18,7%
Politi	17,6%
Skole	11,9%
Lege/ sykehus/ tannlege	10,8%
Mor/ far/ foresatte	8,5%
Andre private	7,5%
Barnehage	5,6%*
Helsestasjon/ skolehelsetjeneste	4,9%
Psykisk helsevern voksne	4,4%
NAV	2,9%

Andre offentlige	2,9%
Krisesenter	1,8%
Psykisk helsevern barn/ unge	1,3%
Familie for øvrig	1%
PPT	0,5%
Frivillige org/ idrettslag/ fritidsklubb	0,5%
Barnet selv	0,3%
Familievernkontor	0,3%
Tjenester for oppfølging av rus	0,3%
Asylmottak/ UDI	0,2%

*I aldersgruppen 0-5 år sto barnehagene for 16,5% av meldingene

Aldersfordelingen på undersøkelser fordelte seg som følger i 2018:

	Totalt antall undersøkelser	Iverksatte undersøkelser
0-5 år	200	161
6-12 år	263	215
13-17 år	158	110
18-22 år	19	7

Utfordringen relatert til undersøkelser er økingen i antall fristoversittelser . I siste halvdel av 2018 hadde barneverntjenesten en fristoversittelse på totalt 54% mot 38% første halvår. Dette er en alvorlig situasjon for de familier som blir berørt, og barnevernet har i 2019 systematisert arbeidet ytterligere for om mulig redusere dette. Flere ansatte har arbeidet på dugnad for å gjennomføre undersøkelser.

Satsningsområde

Behov for en analyse av mottatte meldinger og undersøkelser for å se om andre alternativer burde vært iverksatt tidligere av andre i 1.linjetjenesten. Blant annet ved:

- å vurdere bruk av familieråd og foreldreveiledning som lavterskel før henvisning til barneverntjenesten, herav vurdere muligheten for å ha egne ansatte i kommunen som har kompetanse som familieråds koordinator fremfor kjøp av ekstern bistand
- dele kompetanse systematisk ved å etablere et operativt team for om mulig raskt iverksette tiltak i dialog med familien – barn/unge og foresatte

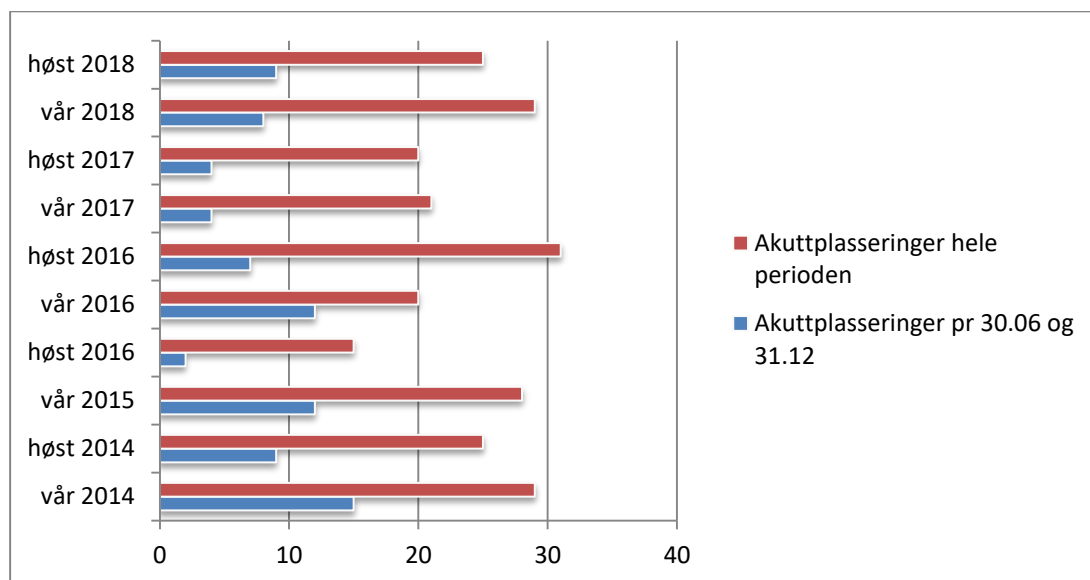
Akutt plasseringer

Akutt plasseringer fører ofte til nye utfordringer for barnet, biologisk familie, plasseringsted og barneverntjenesten. Noen ganger blir barnet plassert et midlertidig sted med påfølgende flere flyttinger før endelig vedtak er gjort. Akutt plasseringene har ulik varighet og ofte er plasseringen utenfor kommunen/fylket med påfølgende endringer for barnehage/skole og nettverk.

Utviklingen i akutt plasseringer utenfor hjemmet er litt høyere enn nasjonalt snitt, men ganske lik Fredrikstad.

Antall akuttplasseringer i Sarpsborg utgjorde følgende:

Antall akuttplasseringer er noe høyere i 2018 (29 og 25) mot 2017(hhv 21 og 20).

Totalt i 2017 og 2018 hadde barnevernet i Sarpsborg 95 akuttplasseringer, i tillegg fulgte barneverntjenesten opp akuttplassering fra foregående år.

I løpet av 2017/2018 ble 45 barn/unge tilbakeført hjemmet etter akuttplassering gjort i perioden 2016-2018. De resterende ble videreplassert i ny omsorgsbasis.

	Antall plasseringer		Tilbakeført etter akuttplassering	
	2017	2018	2017	2018
0-5 år	6	7	1	6
6-12 år	10	18	4	7
13-17 år	23	14	16	9

Antall barn er ikke samsvarende med antall akuttplasseringer idet et barn ha hatt flere plasseringer.

Kostnadene for akuttplasseringen for de barna som ble tilbakeført beløper seg totalt med kr 4.564.552,-, herav kr 2.824.955,- for 2017 og kr. 1.739.597,- for 2018. I tillegg kommer administrative kostnader for barneverntjenesten, nødvending innkjøp av klær/utstyr transportutgifter til plasseringsstedet, legebeseøk og utgifter relatert til besøk av biologisk familie under plasseringsperioden. Kostnader relatert til barn/unge som ble akuttplassert og som fortsatt er plassert utenfor hjemmet, lar seg vanskelig differensiere kostnadsmessig.

En plassering i institusjon har en mnd. egenandel i 2018 på kr. 70320,- og beredskapshjem / fosterhjem har en egenandel på kr. 33110,-. I 2020 vil dette økes betydelig.

Satsningsområde

Hva skal til for å lykkes for at barn/unge opprettholder tilhørighet til egen kommune?

Det antas at ved å tilrettelegge for ulike løsninger i familie, nettverk og egen kommune kan

medføre at barn/unge blir ivarettatt på en bedre måte. Ved vurdering av behov for akutt plassering skal alltid familieråd vurderes.

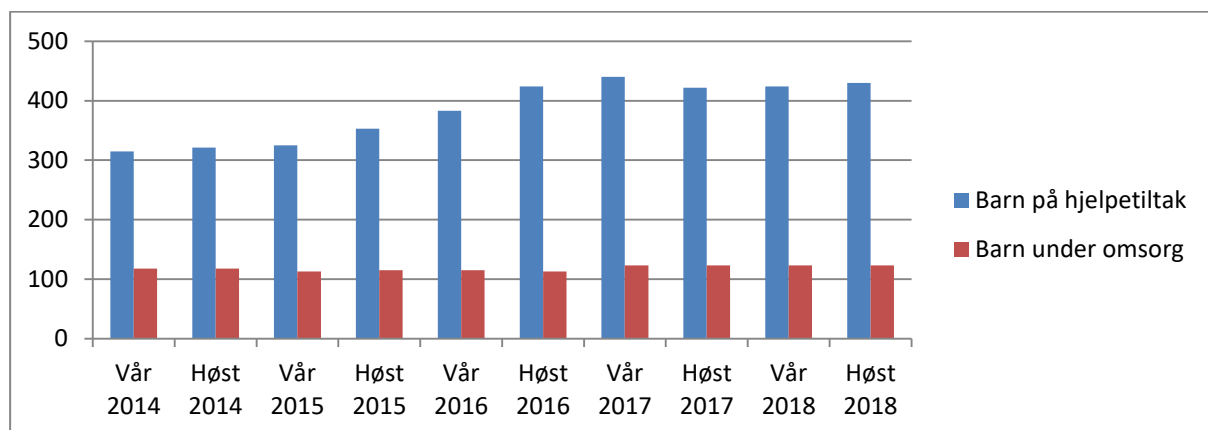
Ved å analysere akuttplasseringene som er tilbakeført og vurdere om det kan tilrettelegges for alternative løsninger i egen kommune fremfor akuttplassering.

Løsninger som kan vurderes:

- Mobilt akutt-team
- Spesialisert veiledning i hjemmet - eget team som er tilgjengelig 24/7
- Tilrettelagt treningsbolig for hele familien i en begrenset periode for særskilt opplæring i foreldrefunksjoner
- Alternativ omsorgsbasis i kommunal regi – bofellesskap/alternativ bolig for enkelt barn/ungdom for en kort periode
- Familieråd skal alltid vurderes før plassering

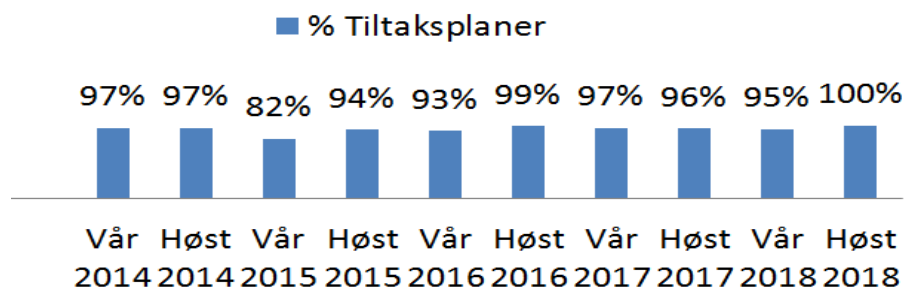
Hjelpetiltak i familien

Barneverntjenesten har siden høsten 2016 hatt et stabilt antall barn og unge som mottar hjelpetiltak.

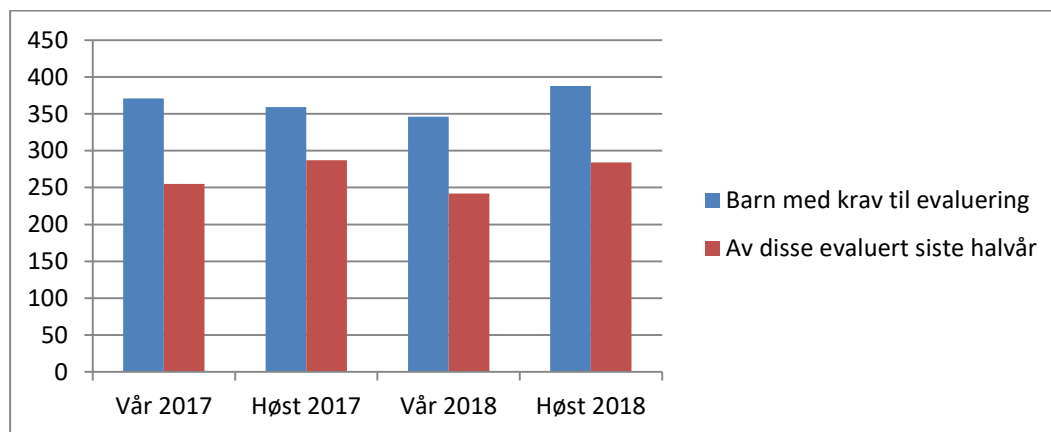

Dette er barn og unge hvor barneverntjenesten har iverksatt tiltak med blant annet foreldreveiledning, besøkshjem, miljøarbeider/støttekontakt, fritidsaktiviteter, familieråd, nettverksarbeid, boveiledning mm. Kortvarige plasseringer i samarbeid med barn/unge og foreldre hvor foreldre fortsatt har omsorgsansvar fremkommer også i denne oversikten.

Barneverntjenesten har over tid arbeidet systematisk med tiltaksplaner og ved rapportering pr. des 2018 fremkommer det at alle barn har tiltaksplaner. Nasjonal gjennomsnitt på område er 90%.

Krav om jevnlig evaluering av tiltak kom i 2017. Ved rapportering 31.12.18 hadde barnevernet fulgt opp dette hos 73% av barna. Dette vil fortsatt gis fokus.

Satsningsområde

Videreutvikle individuelle hjelpetiltak slik at barn/unge og familien får hensiktsmessig hjelp.

Vurdere bruk av familieråd tidlig i dialog med partene for om mulig ta i bruk familiens- og nettverkets ressurser på en annerledes måte

Videreføre det systematiske arbeidet med tiltaksplaner i dialog med partene.

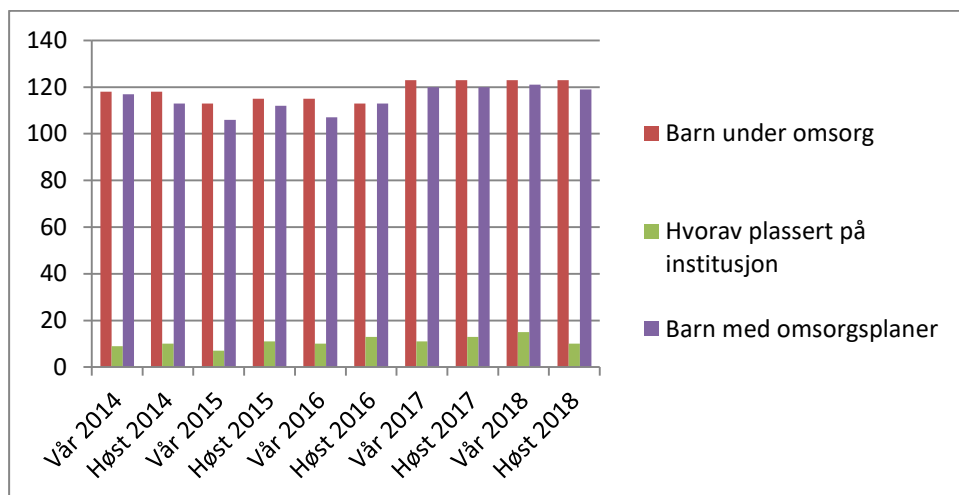
Plassering utenfor familien

I tillegg til akuttplasseringene som er nevnt tidligere, var det registrert 173 barn/unge som var plassert utenfor hjemmet pr. 31.12.18. Disse er fordelt som følger:

- Frivillige plasseringer, antall barn/unge ; 15
- Frivillige plasseringer over 18 år; 29
- Atferdsplasseringer; 6
- Under omsorg; 123

Registrerte barn/unge på omsorgstiltak:

Av barn/unge registrert på tiltak var i 2018 var 22,2% under omsorg.

De fleste av barna som er plassert utenfor hjemmet bor i fosterhjem eller i beredskapshjem i påvente av fosterhjem.

Ved rapportering pr 31.12.18 var det 8,3% barn/unge som var bosatt på institusjon.

En stor andel av barna, gjennomsnitt 98%, har fått utarbeidet omsorgsplaner.

Kostnader relatert til plasseringer utenfor hjemmet utgjorde i 2018 totalt 78 millioner, hvorav 14 mill. var relatert til institusjonsplasseringer/ akuttsplasseringer og 10 mill. relatert til opprettholdelse av plasseringer etter fylte 18 år.

Endringer relatert til barnevernsreformen vil medføre økt ansvar og utgifter for kommunen knyttet til fosterhjem og økt kommunal andel ved institusjonsplasseringer.

I NOU 2018:18, Trygge rammer for fosterhjem foreslås det:

- Innføring av en samordningsplikt i kommuneloven
- Utpeke en instans eller opprette en egen funksjon som skal ha ansvar for å koordinere hjelpetjenester til barn og unge
- Tilrettelegge for en oversikt over tilgjengelige tiltak i kommunen
- Etablere lokale løsninger for tilgjengelighet utenfor kontortid
- Utvikle og etablere miljøer med spisskompetanse for å sikre god veiledning til fosterhjemmene
- Økt og bedre mulighet for ettervern opp til 23 år
- Innføre kompensasjon til for tap av tjenestepensjon for frikjøpte ordinære fosterhjem
- Innføre skattefri stønad fremfor arbeidsgodtgjørelse etter KS veil. satser
- Innføre rett til inntektskompensasjon ved permisjon ved innflytting

Satsningsområde

- Familieråd iverksettes ved behov for plassering av barn utenfor hjemmet
- Familie – og nettverksplassing søkes iverksatt
- Plassering i institusjon forsøkes minimalisert
- Arbeidet med omsorgsplaner videreføres
- Videreføring av individuell og gruppeveiledning til fosterforeldre

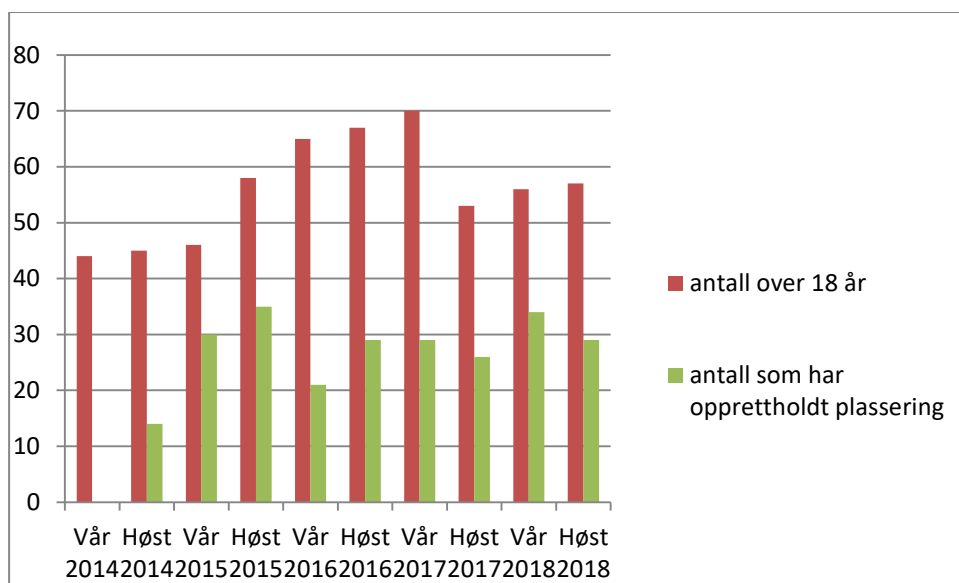

- Følge opp foreldrenes utvikling etter plassering ved å søke iverksatt tiltak som kan føre til bedret omsorgskompetanse

Ettervern

I 2018 hadde barnevernet oppfølging med 57 unge over 18 år hvorav 29 opprettholdt plassering utenfor hjemmet.

Antall ungdom på ettervern har variert i perioden, og med størst antall i 2016/2017.

Til tross for at det er færre unge totalt på ettervernstiltak, er kostnadene pr plassering større enn tidligere. Dette skyldes i hovedsak at noen ungdom har opprettholdt tilbud i institusjon etter fylte 18 år. For 2018 brukte barnevernet i underkant av 5 millioner på ettervern.

Satsningsområde

- Familieråd vurderes benyttet i god tid før utflytting til egen bolig.
- Ungdommens videre kontakt med plasseringsted og/eller biologisk familie avklares i dialog med ungdommen.

Tilsyn

I 2014 åpnet barnevernloven for at tilsyn for barn i fosterhjem i kommunen kunne overføres til andre områder enn barnevernet. Sarpsborg valgte på dette tidspunkt å gi ansvar til daværende enhet utvikling og oppvekst, nå virksomhet kompetanse og kvalitet. I 2013 hadde 21% av barna bosatt i kommunen ikke lovmessig oppfølging mot 2,7% første halvår 2018. Pr 31.12.2018 mottar alle barn/unge lovmessige tilsyn.

Alle barn i alderen 0-18 år som er plassert i fosterhjem eller beredskapshjem i kommunen

skal få oppnevnt tilsynsperson. Det føres minimum 4 tilsyn pr. år og eventuelt flere ved behov. Det blir satt inn en fast person (tilsynsperson) for å utføre tilsyn for det enkelte barn. Tilsynspersonen skal følge med på at omsorgen som barnet mottar er god og i samsvar med barneverntjenestens plan for plasseringen. Tilsynet skal sikre barnets rettsikkerhet og at barnets stemme blir hørt. Tilsynspersonen har ansvar for at utarbeides skriftlige rapporter etter hvert besøk, barnets stemme vektlegges og de skal samarbeide med barneverntjenesten i omsorgskommunen til beste for barnets omsorgssituasjon i fosterhjemmet. Tilsynspersonene sikres opplæring og veiledning.

I 2018 var det totalt 91 barn/unge som var bosatt i kommunen og alle har fått tildelt tilsynsperson. I Sarpsborg er oppdragene i all hovedsak fordelt på 4 fast ansatte tilsynspersoner, to barn har fått tildelt ekstern tilsynsperson.

Tilsyn fordeler seg som følger:

	Antall barn/unge	Antall beredskaps-hjem	Antall foster-hjem	Oppnevnt tilsynsperson prosentandel	Gjennomført tilsynsbesøk i hht lovkrav, prosentandel
Tilsyn med barn fra egen kommune	29	1	26	100	100
Tilsyn med barn fra andre kommuner	61	4	47	100	100

Kostnader for tilsyn med barn fra andre kommuner dekkes av omsorgskommunen ved at Sarpsborg sender reelle refusjonskrav.

Satsningsområde

Videreføre oppmerksomheten på tilsynspersonens rolle/mandat for å unngå at en overtar omsorgskommunen ansvar til barnet og/eller fosterhjemmet.

Videreføre oppmerksomheten på barnets helhetlig omsorg i fosterhjemmet ved å observere, beskrive fakta nøyaktig og ta kontakt tidlig med omsorgskommunen dersom noe i omsorgssituasjonen skaper uro.

Fortsatt ha fokus på barnets stemme i kontakten med fosterhjemmet, og skape rom for at barnet alltid kan gis anledning til å snakke med tilsynspersonen på egenhånd. Tillit og trygghet er vesentlig i dialogen.

Videreføre veiledning til tilsynspersonene og tilføre de tilstrekkelig kompetanse på barn som har opplevde omsorgssvikt og som kan ha tilknytningsproblematikk i dialog med barneverntjenesten.

Felles barn – felles ansvar

I april 2018 vedtok bystyret at «Sammen skaper vi Sarpsborg» er Sarpsborg kommunes visjon. Tidligere visjon var å være en kommune «der barn og unge lykkes». Begge visjonene har som mål å være en kommune som favner alle på en god måte, her skal det være fint å bo, leve og å jobbe. «Sammen skaper vi» understreker viktigheten av delaktighet, felleskap og samhandling.

I planstrategien for Sarpsborg 2016-2019, vedtatt av bystyret 15.09.2016, fremkommer de følgende:

«Kunnskap er viktig og betydningen av tverrgående kunnskap er stadig viktigere. Komplementær kunnskap i team bringer oss fremover. Vi beveger oss fra silosamfunn, med silotenking, til nettverkssamfunn, med nettverkstenking. For å løse komplekse oppgaver må kommunen jobbe mer på tvers internt for å levere innovative løsninger og gode og effektive tjenester. «

Felles barn - felles ansvar har som mål å jobbe helhetlig og samlet for alle barn og unge i vår kommune, og for å lykkes med dette er det vesentlig å systematisere forpliktende samhandling mellom ulike tjenester.

Helsestasjon, barnehage og skole er de viktigste arenaene for tidlig innsats. De møter alle barn, unge og dere familier. Ved å øke satsningen på og samordne den tidlige innsatsen i kommunens tjenestetilbud, er målet å demme opp for en fortsatt øking i behovet for barneverntjenester. Barnevernet skal bidra til økt fokus på tverrfaglig samhandling og dele kompetansen slik at barn/unge og deres foresatte kan få hjelp tidlig.

Tidlig innsats handler om å sørge for at barn og familier som sliter får nødvendig hjelp og støtte, for å forhindre at utfordringer vokser til alvorlige problemer. Ikke primært barnevernstiltak, men forebyggende tiltak rettet mot familien. Tidlig innsats handler også om at barnevernet må gripe tidlig inn i saker der barnet utsettes for alvorlig omsorgssvikt for å unngå ytterligere skadevirkninger på barnet.

Flere kommunale instanser gir tilbud til utsatte barn, unge og deres foresatte – utfordringen er å se mer på hva som kan gjøres samtidig og ikke etter hverandre. En familie kan ha vært gjennom ulike tilbud uten at dette har gitt ønsket effekt eller uten av instansene kjenner til arbeidet som er gjort av andre. Blant annet gis det foreldreveiledning av familiesentrene, kompetansesenter rus og psykisk helse og barneverntjenesten.

Tverrfaglig samarbeid

Gjennomført prosjektarbeid innen kommuneområdene oppvekst og velferd: samordnet tjenestetilbud til sårbare barn og unge og deres familier, i perioden 2015/2016 fokuserte på riktig hjelp til rett tid. Det som særlig pekte seg ut var behovet for;

- standardisering, tydelig mål og forventninger
- kommuneovergripende og grunnleggende felles målsettinger, verdier og holdninger i arbeidet med barn og unge
- tverrfaglig samarbeidssystem vedr. uro og bekymring
- tverrfaglig samarbeid relatert til tiltak
- endringer av enheter – ansvar og myndighetsområde
- oppdatert nettbasert system

Forutsetninger for å lykkes:

- forankres i kommunens planer
- godt lederskap og kultur som oppmuntrer til åpenhet, selvkritikk, forståelse for verdiskaping og alminnelig optimisme
- felles målsetting for samarbeidet og klar ansvarsfordeling
- opplevelse av å ha bruk for hverandres kompetanse, nytteverdi og hensiktsmessig fordeling av oppgaver og ansvar, forventningsavklaring

- videreutvikle egen kompetanse og dele felles kompetanse

I etterkant av prosjektet ble det utarbeidet en felles tverrfaglig plattform for ansatte som arbeider med barn og unge og deres familier det er knyttet bekymring til. Plattformen innebærer et forpliktende samarbeidssystem for aldersgruppen 0-16 år og eldre ungdom som får opplæring på grunnskolens område. Intensjonen med plattformen er å sikre at tidlig innsats igangsettes. Felles samhandlingsteam ble videreført og veileder for tverrfaglig samhandling er utviklet.

Mål for samhandlingsteamet:

- Barn og unge skal få et mer helhetlig hjelpetilbud på et tidligst mulig tidspunkt i saker ved uro og bekymring.
- Skal være «en dør inn» i saker/problemstillinger som ikke kan løses alene i opprinnelig enhet.
- Gi tiltaksrettet samarbeid mellom ulike tjenesteområder i den enkelte sak og gi kortere behandlingstid
- Sikre en helhetsvurdering av barnets/familiens hjelpebehov
- Sikre åpenhet med foresatte og etablere likeverdig samspill og samarbeid
- Sikre en ansvarsfordeling der den enkeltes rolle og oppgaver avklares
- Sikre dokumentasjon og skriftlighet (kontaktskjema og referat m/ tiltak skrives)
- Skal bistå barnehager og grunnskoler som opplever alvorlige mobbesaker der kommunikasjonen skolen og foresatte har behov for bistand

Barneverntjenesten deltar blant annet med ressurspersoner i:

- Felles samhandlingsteam for utsatte barn og unge
- Samlet mot vold/vold i nære relasjoner
- Samhandling/forebygging av radikalisering
- Strategisk samordningsgruppe relatert til flyktninger
- Sentrus
- Samarbeid med NAV ifht ungdom
- Tjenstedesign rettet mot forebyggende arbeid for barn

I regjeringens strategi for god psykisk helse/ 2017-2020), Mestre hele livet, påpekes det at det er behov for en bedre og sterkere samordning av tjenester til barn og unge. Følgende tiltak vurderes:

- Krav om at kommunene skal definere hvem som har det overordnede ansvaret for hjelpetjenestene til barn og unge, herunder urede bedre koordinering og samordning relatert til Individuell plan
- Lovfeste en plikt for kommunen å utpeke en instans eller opprette en egen funksjon for koordinering av tjenester til barn og unge
- ta inn bestemmelse i de lovpålagte samarbeidsavtale mellom de kommunale hjelpetjenestene og spesialisttjenestene om samarbeid om barn og unge med behov for tjenester fra begge nivåer

Staten har signalisert flere utfordringer til de kommunale tjenestene, utfordringen er å ta tak i dette på eget initiativ tidlig.

Satsningsområder

Videreføre arbeidet med å utvikle en felles tverrfaglig plattform slik at dette blir implementert i

alle tjenester for barn og unge.

Utrede alternative metoder for bedre koordinerte forebyggende tjenester

Legge til rette for nettbasert veiledning ved bekymring for barn og unge

Legge til rette for en oppdatert og forpliktene «tiltaksbank»/lavterskel tilbud og flere selektive forebyggende tilbud

Videreføre arbeid i samhandlingsteam for de utfordrende sakene

Videreføre arbeid i handlingsplan samlet mot vold

Veien videre

Barnevernet i Sarpsborg har høy produktivitet, men samtidig peker fristbrudd og avvik i retning av en presset tjeneste. Medarbeiderundersøkelsen og gjennomført utredning av Telemarksforskning viser at de ansatte er godt fornøyd med arbeidet som utføres, organiseringen og arbeidsmiljøet. Det er en særdeles stabil persongruppe med høy kompetanse.

Målet på lang sikt er å yte kvalitativt gode tjenester og mer effektiv bruk av ressursene. Økt satsning på familieråd, nettverksarbeid og tidlig tverrfaglig samarbeid vil bidra til dette.

På kort sikt vil gjennomføringen av forbedrings- og utviklingstiltakene tilknyttet fristoversittelser kreve prioritering av tid og ressurser.

Refererte dokumenter

Dokumentnavn	Dato
Lov om barnevern	20.04.2018
Kompetansestrategi for det kommunale barnevernet 2018-2024	31.10.2017
Bedre barnevern	
Prop. 73 L Endringer i barnevernloven(barnevernsreform)	
Barnevernsreformen	31.03.2017
Prop. 169 L (2016–2017)	01.09.2017
Endringer i barnevernloven mv. (bedre rettssikkerhet for barn og foreldre)	
Prop. 106 L(2012–2013)	05.04.2013
Endringer i barnevernloven	
Stortingsmelding nr 1 Fra barn og unge i Norge(Barnevernsproffene/forandningsfabrikken)	Aug. 2011
Det gode barnevernet	
CRC (Convention on the Rights of the Child)	Ratifisert
Barnekonvensjonen	08.01.1991
Rapport fra Helsetilsynet	Desember
Gjennomgang av 106 barnevernsaker	2018
Trygge rammer for fosterhjem	
NOU 2018:18	18.12.2018

Vedlegg

Barnevernets arbeid med kommunens verdier

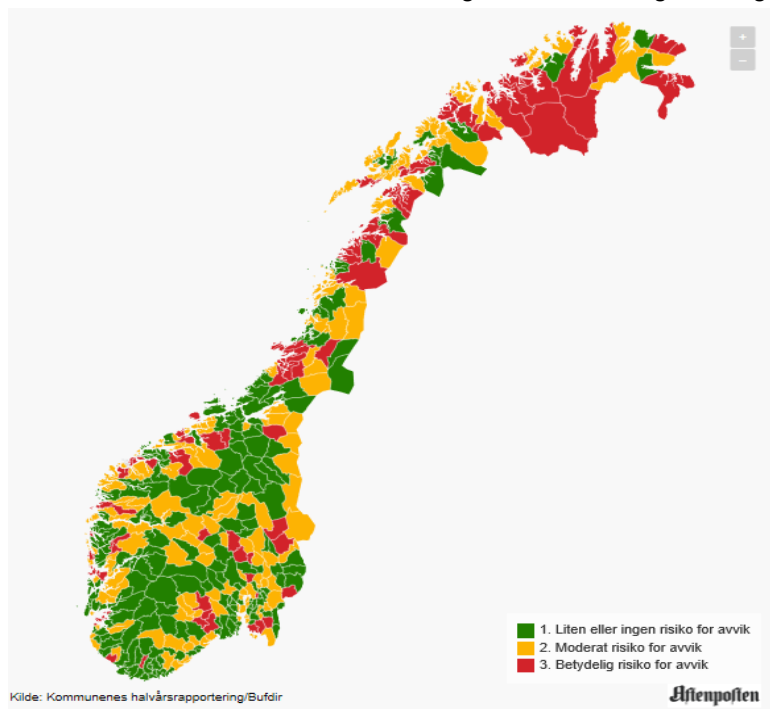

Barnevernet har jobbet systematisk med kommunens verdier med hele personalet, det har vært gode prosesser og resultert i hvordan verdiene skal synliggjøres i barnevernet hverdag.

Verdiene:	For barnevernet betyr dette:
Framtidsrettet • Vi er pådrivere for at sarpsborgsamfunnet kan møte morgendagens utfordringer • Vi gir rom for utvikling og forbedring • Vi er modige og tør å finne nye løsninger	• Tiltak og metodeutvikling i takt med behov i arbeidet med barn, ungdom og deres familier i barnevernet • Kompetanse- og kunnskapsutvikling som sikrer kvalitet i arbeidet med brukerne • God IKT kompetanse, oversikt og kunnskap om, og bruk av tekniske systemer - digitale verktøy • Vi tar imot råd fra barn og unge for å bli bedre
Åpen • Vi inviterer til samarbeid og medvirkning • Vi legger til rette for innsyn • Vi møter hverandre med raushet	• God tilgjengelighet, service og innsyn overfor brukere og Sarpsborgsamfunnet • Åpent barnevern – informasjonsdeling med andre instanser som arbeider med barn og unge og deres familier • Åpenhet om egen praksis • Familien som ressurs • Aktive i tverrfaglig samarbeid • Nettverksarbeid i familier • Brukermedvirkning • Aktiv i samarbeid med kommunikasjonsavdeling og media • Ingen skjult agenda
Respektfull • Den enkelte blir sett og hørt • Vi respekterer mangfold og ulikheter	• Vi lytter aktivt og ser den enkelte • Vi verdsetter mangfold og ulikheter • Vi sikrer god forståelig informasjon til våre brukere • Direkte samarbeid og samtaler med barn og unge i alle saker • Vi sikrer barn, unges og foresatte medvirkning i hele prosessen og før beslutninger tas • Anerkjennelse sårbarhet • Være ivaretagende samtidig ha klare forventninger • Være bevisst egne fordommer
Troverdige • Det er samsvar mellom ord og handling • Vi er forutsigbare og profesjonelle • Gjennom dette verdisetet blir det tydelig hvilke forventninger vi skal ha til hverandre som kollegaer og ledere, og • Hva som skal kjennetegne oss som organisasjon både internt og eksternt	• Det er samsvar mellom ord og handlinger • Være ekte og tilstede • Være ærlig • Tillit • Vi kan ikke alt – søke kunnskap • Forutsigbarhet • Vi har høy faglig kompetanse • Vi ivaretar juridiske problemstillinger på en god måte, og at den enkeltes rettsikkerhet blir ivaretatt • Barnevernet som en helhet

Nasjonale funn

Høsten 2018 ble det barnevernet i Norge skissert som grønne, gule og røde kommuner.

51 av 282 barneverntjenesten, 18%, viste avvik i henhold til lov og forskrift(rød). 107 barneverntjenester viste moderat risiko(gul) og 127 barneverntjenester hadde ingen eller få avvik(grønn)

For Østfold hadde Sarpsborg, Fredrikstad og Rakkestad avvik. Barneverntjenestene er målt i forhold til avvik på utført tilsynsbesøk i fosterhjem, oppfølgingsbesøk av barnevernet i fosterhjem og frist på undersøkelsessaker, øvrig barnevernsarbeid fremkommer ikke i denne oversikten.

[rødt eller grønt lys for barnevernet](#)

Følgene tabell for Østfold er utgangspunkt for rapporten:

*Estimert verdi pga manglende rapportering

		Tilsynskrav ikke oppfylt						Oppf. og kontroll ikke oppfylt						Fristbrudd underøkelsr						Total
		Endring				Status	Endring				Status	Endring				Status				
		Gj.snitt siste år, 3 siste prosentpoeng					Gj.snitt siste år, 3 siste prosentpoeng					Gj.snitt siste år, 3 siste prosentpoeng								
2016	2017	2018	år	eng	2016		2017	2018	år	poeng		2016	2017	2018	år		eng			
Østfold																				
101	Halden	28 %	20 %	28 %	25 %	8 %	14 %	33 %	27 %	25 %	-5 %	18 %	28 %	10 %	19 %	-18 %				
104	Moss	3 %	0 %	9 %	4 %	9 %	2 %	0 %	28 %	10 %	28 %	6 %	6 %	7 %	6 %	1 %				
105	Sarpsborg	0 %	4 %	3 %	2 %	-1 %	25 %	25 %	35 %	28 %	10 %	6 %	24 %	38 %	23 %	14 %				
106	Fredrikstad	35 %	46 %	26 %	36 %	-20 %	57 %	53 %	44 %	51 %	-8 %	17 %	22 %	16 %	18 %	-5 %				
111	Hvaler	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	9 %	7 %	19 %	12 %	12 %				
118	Aremark	29 %	20 %	27 %	25 %	7 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %				
122	Trøgstad*	43 %	32 %	38 %	38 %	6 %	30 %	50 %	40 %	40 %	-10 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %				
123	Spydeberg	86 %	58 %	57 %	67 %	-1 %	30 %	10 %	5 %	15 %	-5 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %				
124	Askim	17 %	40 %	12 %	23 %	-28 %	13 %	42 %	5 %	20 %	-37 %	57 %	6 %	4 %	23 %	-2 %				
125	Eidsberg	59 %	0 %	0 %	20 %	0 %	13 %	0 %	0 %	4 %	0 %	29 %	11 %	2 %	14 %	-9 %				
127	Skiptvet	53 %	35 %	33 %	40 %	-2 %	15 %	63 %	0 %	26 %	-63 %	12 %	0 %	0 %	4 %	0 %				
128	Rakkestad	14 %	8 %	56 %	26 %	48 %	28 %	100 %	58 %	62 %	-42 %	0 %	0 %	-4 %	-1 %	-4 %				
135	Råde	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	19 %	0 %	6 %	8 %	6 %	11 %	5 %	6 %	7 %	1 %				
136	Rygge	21 %	30 %	0 %	17 %	-30 %	18 %	50 %	0 %	23 %	-50 %	9 %	5 %	19 %	11 %	14 %				
137	Våler	30 %	6 %	6 %	14 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	1 %	3 %				
138	Hobøl	0 %	0 %	13 %	4 %	13 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %				
Marker og Rømskog		11 %	27 %	5 %	14 %	-23 %	0 %	0 %	6 %	2 %	6 %	26 %	8 %	0 %	11 %	-8 %				
Akershus																				

Aberehus

Bufdirs kommunebarometer pr. 30.06.2018 viser følgende sammenlignet med nasjonale gjennomsnittsmål (markert med loddrett-linje):

Gjennomsnitt Norge

Variasjonsfelt

Andel barn i fosterhjem som ikke har fått oppfølging i tråd med lovkrav (2018) >	Sarpsborg	35.5 %	12.4 %	
	Fredrikstad	44.3 %	12.4 %	
	Skedsmo	2.2 %	12.4 %	
	Skien	18.4 %	12.4 %	

Sarpsborg har en høyere andel barn som ikke har fått oppfølging i fosterhjem enn nasjonalt snitt. Fredrikstad har større avvik enn Sarpsborg, Skedsmo og Skien viser til bedre skår.

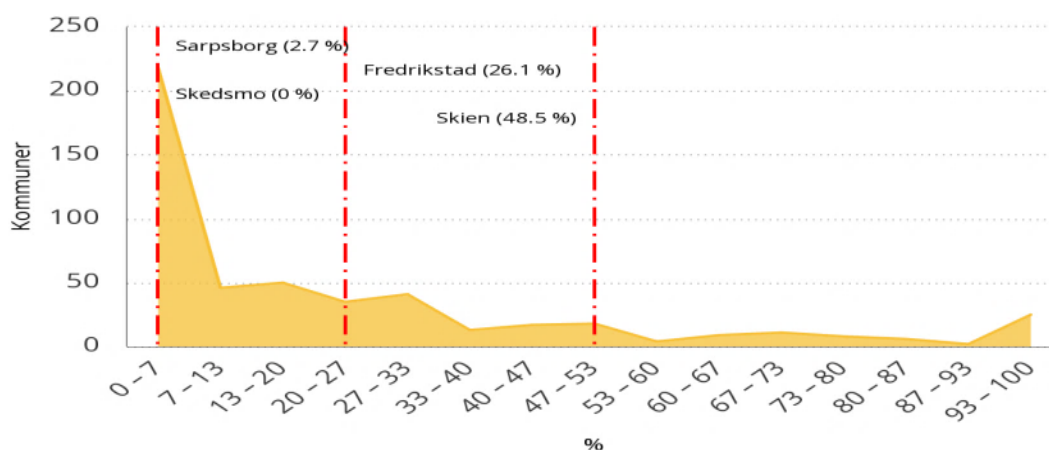
I forhold til utarbeidelse av tiltaksplaner og evaluering av planene har Sarpsborg en bedre måloppnåelse. For siste halvår 2018 har Sarpsborg skåret ytterligere bedre.

			Gjennomsnitt Norge	Variasjonsfelt
Andel barn i hjelpetiltak med tiltaksplan (2018) >	Sarpsborg	95.4 %	89.9 %	
	Fredrikstad	77.6 %	89.9 %	
	Skedsmo	93.2 %	89.9 %	
	Skien	83.7 %	89.9 %	
Andel barn i hjelpetiltak med evaluert tiltaksplan (2018) >	Sarpsborg	69.9 %	75.8 %	
	Fredrikstad	53.5 %	75.8 %	
	Skedsmo	69.5 %	75.8 %	
	Skien	63.2 %	75.8 %	

Etter endret praksis for oppfølging av tilsyn med barn i beredskapshjem og fosterhjem for barn/unge som bor i Sarpsborg pr. 30.06.2018, viser nøkkeltall fra Bufdir at Sarpsborg ikke har fulgt opp lovmessige krav i 2,7% av plasseringene. I overkant av 200 kommuner har tilsvarende skår.

Andel tilsynskrav i fosterhjem som ikke er oppfylt (2018) (2018)

■ 2018

Fredrikstad og Skien skårer adskillige lavere. Pr.31.12.18 er det 100% oppfølging av tilsyn i Sarpsborg.

Sarpsborg hadde en høyere andel barn på barnevernstiltak enn nasjonalt, men færre barn med undersøkelse i forhold til innbyggere i aldersgruppen i 2017. Sarpsborg har en litt høyere andel barn som bor utenfor hjemmet og litt lavere andel barn med hjelpetiltak enn snittet. Endelig og justerte tall for 2018 foreligger ikke per d.d.

Dekningsgrad og kapasitet ►			Gjennomsnitt Norge	Variasjonsfelt
Andel barn med barnevernstiltak i forhold til innbyggere i aldersgruppen 0-17 år (2017) >	Sarpsborg	5.3 %	4.3 %	
	Fredrikstad	4.1 %	4.3 %	
	Skedsmo	3.9 %	4.3 %	
	Skien	5.7 %	4.3 %	
Andel barn med undersøkelse i forhold til antall innbyggere i aldersgruppen 0-17 år (2017) >	Sarpsborg	4.6 %	4.9 %	
	Fredrikstad	3.8 %	4.9 %	
	Skedsmo	5.9 %	4.9 %	
	Skien	4.7 %	4.9 %	
Andel barn som bor utenfor hjemmet i løpet av året i forhold til antall innbyggere i aldersgruppen 0-17 år (2017) >	Sarpsborg	1.6 %	1.3 %	
	Fredrikstad	1.3 %	1.3 %	
	Skedsmo	0.9 %	1.3 %	
	Skien	1.8 %	1.3 %	
Andel barn med hjelpetiltak i hjemmet av alle barn med tiltak 0-17 år (2017) >	Sarpsborg	69.7 %	71.1 %	
	Fredrikstad	69.7 %	71.1 %	
	Skedsmo	77.2 %	71.1 %	
	Skien	68.8 %	71.1 %	
Antall barn med undersøkelser eller tiltak per årsverk (2017) >	Sarpsborg	20.2 barn	19.6 barn	
	Fredrikstad	19.9 barn	19.6 barn	
	Skedsmo	24.3 barn	19.6 barn	
	Skien	19.8 barn	19.6 barn	

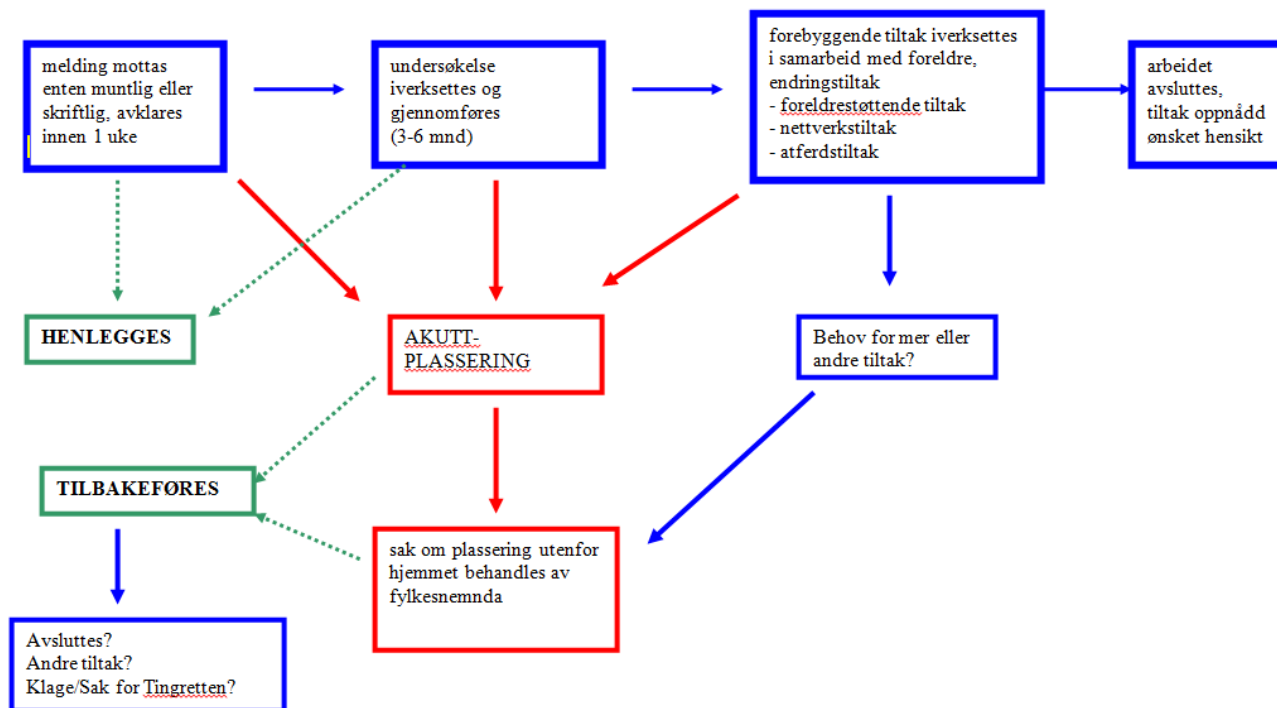
Nøkkeltall, Sarpsborg barnevern

Halvår	Vår 2014	Høst 2014	Vår 2015	Høst 2015	Vår 2016	Høst 2016	Vår 2017	Høst 2017	Vår 2018	Høst 2018
Antall meldinger	329	290	328	318	321	284	331	274	302	306
Henlagte meldinger	125	106	107	111	104	81	73	77	51	69
% Henlagte meldinger	38 %	37 %	33 %	35 %	32 %	29 %	22 %	28 %	17 %	23 %
Nye undersøkelser (us)	209	191	216	209	205	217	257	204	250	236
Avsluttede undersøkelser	214	192	222	196	222	216	219	200	245	240
Henlagte undersøkelser	125	115	140	118	132	125	129	111	167	155
% Henlagte undersøkelser	58 %	60 %	63 %	60 %	59 %	58 %	59 %	56 %	68 %	65 %
Vedtak om tiltak etter us.	86	77	81	78	89	90	89	89	78	85
Us. avsluttet innen 3 mnd	66	84	158	126	168	166	153	115	141	95
% Innen 3 mnd	31 %	44 %	71 %	64 %	76 %	77 %	70 %	58 %	58 %	40 %
Us avsluttet 3-6 mnd	130	93	61	67	51	45	42	55	55	96
% 3-6 mnd	61 %	48 %	27 %	34 %	23 %	21 %	19 %	28 %	22 %	40 %
Undersøkelser mer enn 6 mnd	18	15	3	3	3	5	24	30	48	48
% Mer enn 6 mnd	8 %	8 %	1 %	2 %	1 %	2 %	11 %	15 %	20 %	20 %
Totalt fristbrudd	69 %	56 %	29 %	36 %	24 %	13 %	24 %	37 %	38 %	54 %
Barn på hjelpetiltak	315	321	325	353	383	424	440	422	424	430
Hvorav over 18 år	44	45	46	58	65	67	70	53	56	57
Barn med tiltaksplaner §4-5	304	310	267	333	358	421	427	405	401	428
% Tiltaksplaner	97 %	97 %	82 %	94 %	93 %	99 %	97 %	96 %	95 %	100 %
Barn med krav til evaluering							371	359	346	388
Av disse evaluert siste halvår							255	287	242	284
% Evaluering							69 %	80 %	70 %	73 %
Barn under omsorg	118	118	113	115	115	113	123	123	123	123
Hvorav plassert på institusjon	9	10	7	11	10	13	11	13	15	10
Barn med omsorgsplaner	117	113	106	112	107	113	120	120	121	119
% Omsorgsplaner	99 %	96 %	94 %	97 %	93 %	100 %	98 %	98 %	98 %	97 %
Frivillig plassert (§4-4,6. ledd)	35	26	44	46	29	36	50	47	54	44
Hvorav over 18 år		14	30	35	21	29	29	26	34	29
Barn med atferdstiltak	3	2	3	1	2	3	3	4	5	6
Antall barn kommunen har oppfølgingsansvar for								153	155	156
Antall som ikke har oppfylt krav om oppfølgingsbesøk								36	57	36
% Ikke oppfylt krav								24 %	37 %	23 %
Akutt plasseringer pr 30.06 og 31.12	15	9	12	2	12	7	4	4	8	9
Akutt plasseringer hele perioden	29	25	28	15	20	31	21	20	29	25
ant. Barn registrert i fosterhjem pr rapp. dato							151	150	155	156
ant. Barn registrert i institusjon pr rapp. dato							24	22	21	17
Total ant. barn registrert pr. rapp. dato	573	579	534	634	661	665	750	679	708	708
Herav på tiltak		451	453	472	512	537	568	551	557	565

Prosessen i barnevernsaker

Flytskjema - saksgang

Modell for barns deltakelse

Følgene er utdrag fra nettsiden til Bufdir om [barnevern](#)

Melding til barneverntjenesten

En barnevernssak starter med en melding til barneverntjenesten i den kommunen der barnet oppholder seg. Veldig ofte er det familien selv som kontakter barnevernet med ønske om hjelp. Det kan også være andre, som for eksempel skolen eller naboer som melder bekymring for et barns omsorgs- eller livssituasjon.

Alle som arbeider i offentlig virksomhet som for eksempel skole, helsestasjon og barnehage, eller i organisasjoner på vegne av det offentlige, har en lovpålagt plikt til å melde fra til barneverntjenesten dersom de er alvorlig bekymret for et barn.

For privatpersoner er det ikke noen lovpålagt opplysningsplikt. Hver og en har allikevel et moralsk ansvar for å melde fra når det er grunn til å tro at et barn lever under skadelige omsorgsforhold. En kan være anonym når en melder til barnevernet.

Barneverntjenesten vurderer alltid innholdet av meldingen uavhengig av hvem den kommer fra, og avklarer snarest og senest innen en uke om meldingen skal følges opp med en undersøkelse eller om det ikke er grunnlag for bekymring slik at meldingen henlegges.

Barneverntjenesten skal gi en tilbakemelding til den som har sendt en bekymringsmelding til barneverntjenesten. Hvilke opplysninger barneverntjenesten skal gi avhenger av hvem som har sendt melding:

- **Privatperson:** Dersom meldingen kommer fra privatpersoner som er bekymret for barnet, skal barneverntjenesten senest innen tre uker sende en tilbakemelding som bekrefter at bekymringsmeldingen er mottatt.
- **Offentlig melder:** Dersom meldingen kommer fra noen med opplysningsplikt til barnevernet ("offentlige meldere"), skal barneverntjenesten i tillegg gi opplysninger om barneverntjenesten har åpnet undersøkelsessak. Barneverntjenesten skal også sende ny tilbakemelding når undersøkelsen er gjennomført. Denne tilbakemeldingen skal opplyse om hvorvidt saken er henlagt, eller om barneverntjenesten følger opp saken videre.

Undersøkelse

Barneverntjenesten skal undersøke barnets omsorgssituasjon når det er grunn til å anta at barnet har behov for hjelp fra barnevernet. Terskelen for å starte undersøkelser skal være lav.

Barnevernet lager alltid en undersøkelsesplan, denne får foresatte kopi av på første møte. I en undersøkelsesfase tar barneverntjenesten kontakt med barnet og foreldrene for å få mer informasjon om hvordan barnet har det. Samtaler foregår både på barnevernkontoret og i hjemmet. Familiens nettverk blir kartlagt og den kan gjennomføres nettverksmøter. Observasjon av barnet i barnehage/skole er vanlig.

Barneverntjenestens undersøkelser kan omfatte sakkyndig undersøkelse og innhenting av informasjon fra andre instanser.

Omfanget av undersøkelsen og hvilke tiltak som er aktuelle, vil avhenge av forholdene i den enkelte saken. Undersøkelsen skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ikke være mer omfattende enn nødvendig. Undersøkelser kan gjennomføres selv om familien ikke ønsker det.

Så raskt som mulig, og innen tre måneder (i særlige tilfeller er fristen seks måneder) skal det konkluderes med om det er grunnlag for å sette i gang tiltak, eller om saken skal henlegges.

Utfallet av en undersøkelse kan være at:

- Barneverntjenesten må henlegge saken fordi foreldrene takker nei til hjelpetiltak
- Barneverntjenesten henlegger saken fordi det ikke er behov for tiltak/ eventuelt fordi familien

får hjelp fra en annen instans

- Barneverntjenesten iverksetter hjelpetiltak eller akuttvedtak
- Barneverntjenesten forbereder sak for fylkesnemnda om pålegg om hjelpetiltak, omsorgsovertakelse (evt. fratakelse av foreldreansvar og tvangsadopsjon) eller om plassering på barnevernsinstitusjon uten samtykke.

Hjelpetiltak

Alle kan en eller annen gang i livet komme i en vanskelig livssituasjon, hvor de har behov for hjelp og støtte til å ivareta egne barns omsorgsbehov. I slike tilfeller har barnevernet et ansvar for å hjelpe familien. Barnevernet kan sette inn ulike hjelpetiltak for å øke foreldrekompetansen, kompensere for mangler i omsorgen, eller avlaste foreldrene.

Målet med hjelpetiltak er å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien. Hjelpetiltak skal rettes mot den bekymringen som er meldt om barnet og barnets omsorgssituasjon.

Noen hjelpetiltak kan være direkte knyttet til barnet, mens andre vil rette seg mot foreldrene. Ofte vil det være nødvendig med en kombinasjon av tiltak for å hjelpe barnet og familien på best mulig måte. Hjelpetiltak kan settes inn for kortere og lengre perioder, alt ettersom hvilket tiltak som er hensiktsmessig for den enkelte familie. I visse situasjoner kan hjelpetiltak strekke seg over mange år. Slike tiltak kan eksempelvis være støttekontakt, barnehageplass, avlastningshjem etc.

Hjelpetiltak kan som hovedregel bare settes i verk dersom familien samtykker. Dersom foreldre eller den unge motsetter seg hjelpetiltak kan fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker kan gjøre vedtak som pålegger foreldrene å ta imot hjelpetiltak.

Omsorgstiltak

Det offentlige overtar omsorgen for et barn når foreldrene på en eller annen måte ikke kan gi god nok omsorg til barnet. Det må være nødvendig å overta omsorgen ut fra den situasjonen barnet befinner seg i.

Kriterier for omsorgsovertakelse kan være at

- Det er alvorlige mangler ved den daglige omsorgen som barnet får, eller alvorlige mangler i den personlige kontakten og tryggheten som det trenger etter sin alder og utvikling
- Foreldrene ikke sørger for at et sykt eller funksjonshemmet barn får dekket sitt behov for behandling og opplæring
- Barnet blir mishandlet

Det er fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker som gjør vedtak om omsorgsovertakelse. Et slikt vedtak kan ikke treffes hvis det kan skapes tilfredsstillende forhold for barnet ved hjelpetiltak.

Kort tid etter en omsorgsovertakelse skal barnevernstjenesten kontakte foreldrene og tilby veiledning og oppfølging. Barnevernstjenesten kan foreslå hjelpetiltak for å bedre foreldrenes omsorgsevne slik at en framtidig tilbakeføring av barnet kan bli mulig.

Foreldrene kan kreve at vedtaket om omsorgsovertakelse bringes inn for tingretten og øvrige rettsinstanser til rettslig prøving.

Det skal oppnevnes talsperson når barnets alder og modenhet tilsier det for å sikre at barnet blir hørt i saker som skal behandles av fylkesnemnda. Talspersonen skal være talerør for barnet, og skal være uavhengig av barnevernstjenesten og barnets foreldre.

Institusjonsplassering

Det finnes ulike årsaker til at noen barn og unge ikke kan bo hjemme. Årsaken kan være at barnet eller den unge har atferdsutfordringer, sliter med rus, har manglende omsorg hjemme eller har foreldre

som av ulike grunner ikke er i stand til å ivareta omsorgen i kortere eller lengre perioder.

Private og kommunale barneverninstitusjoner som benyttes skal være godkjent av Bufetat. Bufetat kan når som helst føre kontroll med at vilkårene for godkjenning er tilstede for private og kommunale barneverninstitusjoner.

Fosterhjem

Et fosterhjem er et privat hjem som tar vare på barn som ikke kan bo hos foreldrene sine. Fosterforeldre samarbeider med barneverntjenesten i kommunen, og i de fleste tilfellene med barnets familie, om barnets behov og barnets fremtid.

Det kan være mange grunner til at barn ikke kan fortsette å bo med sine egne foreldre og opplevelsene kan ha ført med seg ulik grad av belastninger. Noen barn trenger derfor ekstra støttetiltak for at fosterhjems plasseringen skal bli vellykket. Støttetiltakene kan både være i form av hel- eller delvis frikjøp fra eget arbeid en periode eller innsatser rettet direkte mot barnet.

Barna skal ha kontakt med egne foreldre og søsken, dersom det ikke er særlige grunner for noe annet. En viktig del av fosterhjemsoppholdet er derfor å legge til rette for at dette kan skje.

Det finnes ulike typer fosterhjem:

Ordinære fosterhjem/ kommunale fosterhjem. Det vil si at fosterforeldre har en avtale med, og mottar godtgjøring og oppfølging fra, den kommunen som har omsorgen for barnet.

Slekt og nettverksfosterhjem

Familiemedlemmer og slektninger kan være godt egnet som fosterforeldre og skal vurderes benyttet. Det samme gjelder personer i barnets nettverk, som fotballtrenere, lærere eller venner av familien.

At barnet får bli i familien eller blant kjente kan gjøre overgangen til et fosterhjem lettere, og oppleves tryggere for barnet. Fosterhjem som er rekruttert blant barnets slekt eller nettverk blir fosterhjem på linje med ordinære fosterhjem og mottar samme form for godtgjøring og støtteordninger. Opplæringen er spesielt tilpasset fosterforeldre fra barnets slekt eller nettverk.

Noen blir fosterhjem til barn fra egen slekt og nettverk på kort varsel, men vanligvis skjer dette gjennom familieråd. Dette er møter hvor personer fra slekt og nettverk er invitert til å foreslå løsninger. Fosterhjems plasseringer i slekt og nettverk forutsetter at både barn og foreldre aksepterer løsningen, og stiller særlige krav til å kunne mestre nye roller og ansvar innad i en familie. Plassering i slekt og nettverk kan også by på utfordringer, særlig i dilemmaet at man har ulike relasjoner til barnet og biologiske foreldre. Dette krever ofte tettere og annerledes type veiledning

Fosterhjem til enslige mindreårige flyktninger er fosterhjem på lik linje med andre fosterhjem, og følges opp av den kommunale barneverntjenesten, og mottar gruppeveiledning det første året fra fosterhjemstjenesten i Bufetat.

Disse barna kommer uten foreldre til Norge fra forskjellige land. Barna har flyktet fra krig og uroligheter. De har reist fra hjemlandet alene, med søsken eller blitt sendt avgårde med voksne som ikke er foreldrene deres.

Mange av barna har vokst opp med gode omsorgspersoner, men i familier som ofte har vært preget av materiell fattigdom. Omsorgssituasjonen under flukten kan ha vært vanskelig for mange av barna. En viktig oppgave for fosterforeldre til enslige mindreårige flyktninger er å hjelpe barnet til integrering i det norske samfunnet.

Sarpsborg har for tiden ingen enslige mindreårige som bor i fosterhjem.

Beredskapshjem er et fosterhjem som er engasjert for å ta imot barn og unge på kort varsel som følges av en akutsituasjon. I Sarpsborg er det for tiden i bruk 5 beredskapshjem

Spesialiserte fosterhjem er et ettårig oppfølgingsprosjekt med særskilte veiledningssystemer som er et tilbud fra bufetat til allerede godkjente fosterhjem som står i vanskelige utfordringer. I mange tilfeller vil plasseringen erstatte et institusjonsopphold. Fosterhjemmet følges opp av egne konsulenter som instruerer og gir individuell veiledning i tillegg til at familiene får støtte til oppgavene gjennom gruppesamlinger med andre spesialiserte fosterhjem.

Statlige fosterhjem:

Ofta fosterhjem som bufetat kjøper gjennom private selskaper. Fosterhjemmene blir da fulgt opp av selskapets konsulent i tillegg til barnevernets saksbehandler. Brukes gjerne ved vanskelige/omfattende plasseringer eller dersom det ikke lar seg gjøre å finne ordinært fosterhjem

Tilsyn

Kommunen der fosterhjemmet ligger har ansvar for å føre tilsyn med at det enkelte barn får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet. Tilsynsfører for barnet oppnevnes og gjennomføres med min. 4 besøk i året. Etter hvert besøk skrives det en rapport som sendes til både tilsyns – og omsorgskommunen. Tilsynskravet opphører når barnet er 18 år.

Kommunen har et helhetlig ansvar for planlegging, gjennomføring og oppfølging av tilsynet. Kommunen har ansvaret for at tilsynet blir utført på en forsvarlig måte, og for at de som skal utøve tilsyn får nødvendig opplæring og veiledning.

I Sarpsborg er denne oppgaven gitt til virksomhet kompetanse og kvalitet oppvekst, og egne tilsynspersoner er fast ansatt.

Ettervern

Barneverntjenesten skal tilby barn som har hatt barnevernstiltak fram til de fyller 18 år, tilbud om ettervern fram til den unge er fylt 23 år. Når ungdommen selv samtykker til tilbudet om ettervern, skal tiltak som er iverksatt før barnet fylte 18 år, opprettholdes eller erstattes av andre tiltak frem til den unge har fylt 23 år. (Barnevernloven § 1-3 annet ledd). Målet med ettervern er å gi ungdommen hjelp på veien til selvstendighet. Ettervern kan hjelpe den unge til å mestre overgangen fra et liv med oppfølging av barnevernstjenesten, institusjon eller fosterfamilie til en selvstendig tilværelse.

Stortingsmelding nr.1

Fra barn og unge i Norge

det gode barnevernet

BARNEVERNSPROFFENE
FORANDRINGSFABRIKKEN

Culturagram

CULTURAGRAM - 2007

